

Propunerile CALC privind modificarea și completarea Codului Electoral nr.1381-XIII/1997 și a legilor conexe

Articol Cod electoral (versiune actuală)	Propunerea de modificare	Comentarii/ propuneri alternative
<p>Articolul 1. Noțiuni</p>		
<p>alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării;</p>	<p>„Accesibilitate – ansamblu de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, transporturilor, precum și a mediului informațional și comunicațional, incluzând tehnologiile și sistemele informaționale și comunicațiile, conform necesităților persoanelor cu dizabilități, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu dizabilități în societate;</p> <p>Acomodare rezonabilă – modificările și ajustările necesare și adecvate, care nu impun un efort disproporționat sau nejustificat atunci când este necesar într-un caz particular, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure ori să își exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți, drepturile electorale;</p> <p>„alegeri generale – orice tip de alegeri ordinare sau anticipate, care au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării.</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> <i>Alegeri generale-</i> orice tip de alegeri ordinare sau anticipate, care au loc pe întreg teritoriul țării.</p> <p>După noțiunea „alegeri generale,, se introduc șapte noțiuni noi cu</p>	<p>Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, precum și legea nr.60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, conține noțiuni cheie necesare pentru transpunerea garanțiilor statuate de tratatul ratificat de Republica Moldova. În acest sens, proiectul intervine cu completări de noțiuni, după cum urmează: accesibilitate, acomodare rezonabilă, design universal, precum și include 2 termeni noi, specifici legislației electorale – membrul pentru incluziunea social și votarea asistată - care se regăsesc în completările și modificările la articolul 57 și 68, ca măsură de asigurare a accesibilității procesului de vot pentru persoanele cu dizabilități (locomotorie, senzoriale, mentale sau intelectuale), precum și alte persoane ce necesită suport</p> <p>Propunerea alternativă Promo-LEX: Desfășurarea alegerilor în mai multe tururi de scrutin ridică problema unei singure zi, precum și inițiativa de a extinde termenul de la 1 zi la 2</p>

<p>alegeri anticipate – alegerea organului electiv în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării acestuia ori în cazul reorganizării administrativ-teritoriale;</p>	<p>următorul cuprins:</p> <p><i>alegeri ordinare</i> – orice tip de alegeri care au loc periodic, la expirarea mandatului organului electiv, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării;</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> <i>alegeri ordinare</i> – orice tip de alegeri care au loc periodic, la expirarea mandatului organului sau <i>funcției</i> electiv;</p> <p><i>alegeri anticipate</i> – alegerea organului electiv în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării acestuia;</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> <i>alegeri anticipate</i> – alegerea organului electiv sau a funcției electiv în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării acestuia;</p> <p><i>alegeri noi</i> – alegeri desfășurate pentru suplinirea vacanței funcției eligibile survenită în urma întreruperii mandatului organului electiv, unipersonal, sau în urma declarării alegerilor repetate nule;</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> <i>alegeri noi</i> – <i>alegeri desfășurate pentru suplinirea vacanței funcției eligibile survenită, sau organului electiv:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) în urma încetării mandatului organului electiv, unipersonal, sau 2) componenta organului electiv s-a redus sub limita care permite luarea deciziilor (alegeri locale), sau 3) în urma declarării alegerilor drept nule sau nevalabile, după votarea repetată ,sau 4) în urma neacumulării a cel puțin ½ din numărul de voturi ale 	
--	--	--

alegătorilor care au participat la alegeri, de către candidați, dacă au participat unul sau doi candidați (prezidențiale), sau
5) în urma efectuării reorganizării administrativ-teritorială, și în unitățile administrativ-teritoriale este necesară alegerea autorităților APL.

alegeri parțiale – alegeri desfășurate în una sau mai multe circumscripții electorale pentru suplinirea vacanțelor funcțiilor în organele electivă colective sau în urma declarării alegerilor repetate nule;

Propunerea alternativă Promo-LEX

Alegeri parțiale - orice tip de alegeri, care au loc în una sau mai multe circumscripții electorale

alegeri nevalabile – alegeri la care rata de participare a alegătorilor a fost sub cota minimă stabilită prin lege;

Propunerea alternativă Promo-LEX

alegeri nevalabile – alegeri la care rata de participare a alegătorilor a fost sub cota minimă stabilită prin lege în cazul alegerilor cu un singur tur de scrutin; alegerile la care la primul tur de scrutin a fost sub cota minimă stabilită prin lege;

alegeri nule – alegeri invalidate de instituțiile competente după stabilirea încălcării prevederilor prezentului cod care au influențat rezultatele alegerilor,

Propunerea alternativă Promo-LEX

alegeri nule – alegeri a cărei legalitate nu a fost confirmată de instituțiile competente, după stabilirea influențării rezultatelor alegerilor și atribuirii mandatelor prin încălcarea prevederilor

	<p><i>prezentului cod.</i></p> <p><i>alegeri repetate</i> – votare repetată în anumite circumscripții sau secții de votare, în care s-a stabilit că alegerile au fost nevalabile sau nule</p> <p>După noțiunea „ desemnarea candidaților„ se introduc trei noțiuni, cu următorul cuprins:</p> <p>„<i>design universal</i> – proiectarea produselor, mediului, programelor și serviciilor astfel încât să poată fi utilizate de către toate persoanele, pe cât este posibil, fără să fie nevoie de o adaptare sau de o proiectare specială. Designul universal nu va exclude dispozitivele de asistare pentru anumite grupuri de persoane cu dizabilități atunci când este necesar;”</p> <p>„discursul de ură în campania electorală” – orice formă de exprimare în spațiul public, cu scop electoral, care provoacă, propagă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul, naționalismul agresiv, etnocentrism, discriminare și ostilitate față de minorități, migranți și imigranți.</p> <p>Discursul de ură în campania electorală – orice formă de exprimare în spațiul public, inclusiv îndemnurile publice, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-media, în formă scrise sau digitală,, care incită, propagă, promovează sau justifică ura sau</p>	<p>Termenul de design universal este o noțiune cheie specifică obligațiilor statului ce rezidă din Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, precum și din legea nr.60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități,</p> <p>Discursul de ură în campania electorală – orice formă de exprimare în spațiul public, care implică acțiunile intenționate, îndemnurile publice, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-media, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic, care propagă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul, naționalismul agresiv, etnocentrismul, discriminarea și ostilitatea față de minorități, migranți și imigranți, îndreptate spre incitare la discriminare, bazate pe motive de prejudecată.</p> <p>O soluție ce îmbină opțiunea 1 și 3, precum și incadrează acoperirea prevederii penale</p>
--	---	---

discriminarea, pe considerente de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, sex, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de orice altă natură, apartenență la majoritatea națională, la o minoritate națională sau la un grup, naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vîrstă, identitate de gen, sau orice alt criteriu real sau perceput.

Propunerea alternativă Promo-LEX

Discursul de ură în campania electorală – orice formă de exprimare în spațiul public, care implică acțiunile intenționate, îndemnrurile publice, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-media, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic, care propagă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul, naționalismul agresiv, etnocentrismul, discriminarea și ostilitatea față de minorități, migranți și imigranți, îndreptate spre incitare la discriminare, bazate pe motive de prejudecată.

„instigare la discriminare în campania electorală” - orice comportament manifestat în perioada campaniei electorale, prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe considerente de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, gen, limbă, religie sau convingeri religioase, opinii politice, dizabilitate, orientare sexuală, identitate de gen, stare de sănătate, vîrstă, stare civilă, statut de migrant sau azilant;

Instigare la discriminare în campania electorală - orice comportament manifestat în perioada campaniei electorale, prin care se aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată, care are drept scop sau efect, discriminarea unei persoane pe considerente de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, sex, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri,

Soluție de mijloc ce include opțiunea Promo-LEX

	<p>opinii politice sau de orice altă natură, apartenență la majoritatea națională, la o minoritate națională sau la un grup, naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vîrstă, sau orice alt criteriu real sau perceput.</p> <p>După noțiunea „localitate”, se completează cu o noțiune nouă cu următorul cuprins: <i>„Membrul pentru incluziune socială - membrul biroului electoral desemnat pentru a acorda suportul necesar persoanelor cu necesități speciale în vederea exercitării dreptului la vot;”</i></p> <p>După noțiunea „ referendum„, se introduc două noțiuni noi, cu următorul cuprins: <i>„resurse administrative (bunuri publice) - bunuri mobile și imobile care fac parte din domeniul public al statului sau din domeniul public al unităților administrativ-teritoriale , care se află în administrarea unei persoane ce activează în cadrul unei autorități /instituții publice sau al celei asimilate acestora” sau</i> <i>„resurse administrative (bunuri publice) – oficiile, mijloacele de transport și echipamentele de telecomunicații ale autorităților guvernamentale;</i> <i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> <i>„resurse administrative - resursele umane, financiare, materiale în natura (de exemplu, beneficii în urma programelor sociale, incluzând bunuri și resurse în natură) și alte resurse imateriale de care dispun deopotrivă deținătorii unei funcții și funcționarii</i></p>	<p>Articolul 29 din Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, precum și legea nr.60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, include obligația pozitivă de a dezvolta mecanisme de suport pentru persoanele cu necesități speciale în procesul electoral. Prin urmare, termenul respectiv în coroborare cu propunerile proiectului atribuie unui membru al biroului sarcini specifice de asistență a persoanelor cu necesități speciale.</p> <p>Rapoartele de monitorizare naționale și internaționale reflectă necesitatea de a definitivarea noțiunii de resurse administrative. Soluția nr.1 este optimă și permite încadrarea exactă a circumstanțelor de fapt în compenentele constitutive; sau opțiunea ce rezidă din soluția minimă în viziunea OSCE;</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> Soluția rezidă din definiția Comisiei de la Veneția în liniile sale directoare-comune privind prevenirea și combaterea utilizării abuzive a resurselor administrative în cursul proceselor electorale;</p>
--	--	---

publici implicați în procesele electorale, care derivă din controlul acestora asupra personalului, resurselor financiare și alocațiilor din sectorul public, din accesul la facilitățile publice, precum și resursele rezultate din faptul că aceștia se bucură de prestigiu sau constituie o prezență publică în urma alegerii lor într-o funcție electivă sau deținerii calității de funcționari publici, fapt care le-ar putea conferi un avantaj politic sau alte forme de suport;”

Votarea asistată –votul liber exercitat de către persoanele cu necesități speciale, prin care la cererea acestuia, este însoțit și asistat de către o persoană la propria alegere, în condițiile în care este sigur că persoana aleasă nu exercită o influență necuvenită.”

Articolul 29 din Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, precum și legea nr.60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, include obligația pozitivă de a dezvolta mecanisme de suport pentru persoanele cu necesități speciale în procesul electoral. Prin urmare, termenul de **votare asistată** în coroborare cu propunerile proiectului transpune obligația expres statuată de instrumentele menționate și necesare persoanelor cu necesități speciale.

RECOMANDARE NOUĂ PROMO-LEX CE NECESITĂ ELABORAREA UNUI REGULAMENT SEPARAT definirea și reglementarea explicită a transportării organizate a alegătorilor în calitate de încălcare a legislației electorale cu stabilirea exactă a sancțiunilor, inclusiv din perspectiva riscului de corupere a alegătorilor dar și reieșind din situația că o parte a alegătorilor locuiesc pe un teritoriu necontrolat de autoritățile publice dar și în diasporă

	<p>Articolul 2, se completează aliniatul (11), cu următorul cuprins: „(11) Participarea alegătorilor cu necesități speciale este asigurată prin accesibilizarea și acomodarea procesului electoral, inclusiv prin permiterea votului asistat.</p>	<p>La nivel de principiu, este necesar de a specifica tratamentul diferit pentru situația fundamental diferită cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, circumstanță ce necesită soluții speciale ce ar asigura o racordare a practicilor și prevederilor legale la standardul ce rezidă din art. 29 a Convenției pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, rectificat de Republica Moldova</p>
	<p>Se completează cu un nou articol:</p> <p>„Articolul 10¹. Principiile fundamentale ale sistemului electoral</p> <p>(1) Alegerile se desfășoară cu condiția respectării drepturilor omului, în special a libertății de exprimare și libertății presei, libertății de a circula pe teritoriul țării, libertății de întrunire și libertății de asociere pentru scopuri politice. Orice restricții ale acestor libertăți trebuie să fie prevăzute de lege, să răspundă unui interes public și să respecte principiul proporționalității.</p> <p>(2) Legislația electorală trebuie să se bucure de o stabilitate normativă, astfel încât modificarea cadrului legal electoral, <u>nu poate avea loc mai devreme de un an înainte de alegeri.</u> (ori: „...poate avea loc doar pînă la data stabilirii zilei alegerilor”).</p> <p>Propunerea alternativă Promo-LEX (2) Modificările elementelor fundamentale ale legislației electorale (sistem electoral, componența comisiilor electorale și constituirea circumscripțiilor electorale) devin aplicabile doar dacă au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cu cel puțin un</p>	<p>(2) Modificările elementelor fundamentale ale legislației electorale (sistem electoral, componența comisiilor electorale și constituirea circumscripțiilor electorale) devin aplicabile doar dacă au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cu cel puțin un an înaintea datei alegerilor.</p> <p>Propunerea alternativă Promo-LEX: La alin.(2) menționăm următoarele, luând în considerare frecvența alegerilor în RM (alegeri noi) în sensul formulat ar fi probleme de modificare a</p>

	<p>an înaintea datei alegerilor.</p> <p>(3) Sistemul organelor electorale, vor organiza alegerile în mod imparțial, cu asigurarea deplină a procesului de monitorizare a alegerilor și cu asigurarea unui sistem de recurs eficient.”</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i></p> <p>(3) Normele codului electoral aprobate/ modificate în perioada electorală nu sunt aplicabile alegerilor respective.</p> <p>(4) Organele electorale organizează alegerile în mod imparțial, cu asigurarea deplină a procesului de observare a alegerilor.</p>	<p>articolelor cu aplicabilitate generală: art. 27-71 CE (ex. procesul votării).</p> <p>Am putea înlocui cu termenul de intrare în vigoare de la momentul publicării în timp de un an. Cred ca norma privind stabilitatea dreptului electoral trebuie repetată cea din Cod de bune practici (1 an pentru sistem electoral..etc) pina la stabilirea datei zilei alegerilor- orice norme din codul electoral. Aici ar trebui mentionat si Regulamentele CEC. (sau cu 60- 90 de zile inainte de ziua alegerilor)</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX:</i></p> <p>Asigurării recursului eficient nu este de competența organelor electorale.</p>
<p>Articolul 13. Restricții</p> <p>(1) Nu au dreptul de a alege persoanele:</p> <p>[...]</p> <p>b) lipsite de dreptul la vot prin hotărîrea definitivă a instanței de judecată. [...]</p>	<p>Articolul 13 aliniatul (1) litera b) se abrogă:</p> <p>„b) lipsite de dreptul la vot prin hotărîrea definitivă a instanței de judecată..;”</p>	<p>Prevederile în cauză, nejustificat și disproporțional impune restricția de a vota persoanelor plasate sub ocrotire judiciară/ Această limitare urmează a fi abrogată ca contrară Articolul 29 din Convenției pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități - Statele Părți vor garanta persoanelor cu dizabilități drepturi politice și posibilitatea de a beneficia de acestea, în condiții de egalitate cu alții, și se angajează: (a) Să se asigure că persoanele cu dizabilități [conform art. 1 inclusiv dizabilități mentale sau intelectuale] pot participa efectiv și deplin la viața politică și publică, în condiții de egalitate cu ceilalți, în mod direct sau prin reprezentanți liber aleși, precum și dreptul și oportunitatea de a vota și de a fi alese), dar și</p>

		prin prisma Legii nr. 60 cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități din 30.03.2012, care de fapt transpune la nivel național garanțiile oferite de CDPD care în baza art. 7 recunoaște acest drept tuturor persoanelor cu dizabilități, fără a face diferențieri bazate pe forma de dizabilitate.
Articolul 13. Restricții	Articolul 13. Restricții <i>se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:</i> <p>„(4) Președintele Republicii Moldova, aflat în exercițiul funcției, poate participa la orice tip de alegeri doar în calitate de candidat independent”.</p>	Modificare excude interferența în principiul de imparțialitate a președintelui, precum și în partea ce ține de incompatibilitatea exercitării oricărei altei funcții.
Articolul 16. Constituirea Comisiei Electorale Centrale (1) Comisia Electorală Centrală este constituită din 9 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, ceilalți 8 membri sînt desemnați de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției. Componenta nominală a Comisiei se confirmă prin hotărîre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.	Articolul 16. Constituirea Comisiei Electorale Centrale (1) Comisia Electorală Centrală este constituită din 7 membri: un membru este desemnat de către Președintele Republicii Moldova, câte doi membri desemnați de Parlament, Guvern și Consiliul Superior al Magistraturii. Membrii desemnați de Parlament trebuie să reprezinte majoritatea și opoziția. Un membru desemnat de Guvern trebuie să reprezinte organizații ale societății civile, iar un membru desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să reprezinte un doctor în drept. Componenta nominală a Comisiei se confirmă prin hotărîre a Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși. Prin modificarea dată se propune diversificarea subiecților cu drept de desemnare.	
Articolul 17. Componenta și mandatul Comisiei Electorale Centrale	Articolul 17. Componenta și mandatul Comisiei Electorale Centrale	

<p>(3) Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei Electorale Centrale activează permanent. Ceilalți membri ai Comisiei sînt convocați de președintele Comisiei după caz. Președintele, vicepreședintele și secretarul Comisiei dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică.</p>	<p>(3) Toți membrii Comisiei Electorale Centrale activează permanent. Membrii Comisiei Electorale Centrale dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire și se supun prevederilor legislației cu privire la statutul persoanelor care exercită funcții de demnitate publică.</p> <p>Prin modificarea dată se propune ca toți membrii, nu doar trei, să fie cu statut permanent.</p>	
<p>Articolul 22. Atribuțiile generale ale Comisiei Electorale Centrale</p>	<p>Articolul 22. Atribuțiile generale ale Comisiei Electorale Centrale alineatul (1) se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„ m¹) organizează și desfășoară în timp util și în conformitate cu procedurile legale a consultărilor publice referitor la proiectele de acte normative privind procesele electorale, și va asigura publicarea rezultatelor consultărilor publice”.</p>	
<p>(2) Secțiunile de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție în localități, în baza propunerilor primarilor orașelor (municipiilor), sectoarelor și satelor (comunelor), cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor, și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători. La propunerea primarilor orașelor (municipiilor), ai sectoarelor și ai satelor (comunelor), plafonul de 3000 de alegători poate fi depășit cu cel mult 10 la sută. Pentru alegerile de orice nivel și pentru referendumurile republicane, secțiunile de votare se</p>	<p>La articolul 30, alineatul (2), se modifică cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Secțiunile de votare se constituie de către consiliile electorale de circumscripție în localități, în baza propunerilor primarilor orașelor (municipiilor), sectoarelor și satelor (comunelor), cu cel puțin 35 de zile înainte de data alegerilor, și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători. La propunerea primarilor orașelor (municipiilor), ai sectoarelor și ai satelor (comunelor), plafonul de 3000 de alegători poate fi depășit cu cel mult 10 la sută. Pentru alegerile de orice nivel și pentru referendumurile republicane, secțiunile de votare se constituie în același termen. Sediile secțiilor de votare se stabilesc, de regulă, la parterul sediilor aflate în proprietate publică și se amenajează astfel încît</p>	<p>Intervenția are drept scop prevenirea situațiilor în care secțiunile de vot sunt constituite în localuri inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități locomotorie, astfel minimizând barierele de infrastructură ce împiedică exercitarea dreptului la vot – obligație ce rezidă din legea nr. 60/2012 și art. 9 coroborat cu 29 din CDPD</p>

<p>constituie în același termen. Sediile secțiilor de votare se stabilesc, de regulă, în sediile aflate în proprietate publică și se amenajează astfel încât să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vîrstă și cu dizabilități.</p>	<p>să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vîrstă și cu dizabilități.</p>	
<p>Articolul 28. Constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție</p>	<p>Completarea articolului cu două aliniate:</p> <p>(12) Pentru secțiile de votare din străinătate, Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct, cu sediul în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite peste hotare.</p> <p>Promo-LEX atrage atenția că la moment constituirea unui consiliu distinct pentru secțiile de votare peste hotare (recomandare a misiunilor Promo-LEX) este prevăzut doar în cazul alegerilor parlamentare. Titlul IV nu conține astfel de prevederi. Din care cauză am considerat necesar de uniformizare a legislației, și de a completa norma generală cu o astfel de prevedere.</p> <p>(13) Pentru secțiile de votare pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), Comisia Electorală Centrală va forma un consiliu electoral distinct, cu sediul în municipiul Chișinău, care va asigura organizarea proceselor electorale pentru secțiile de votare constituite pentru localitățile din stînga Nistrului (Transnistria).</p>	
<p>Articolul 30</p> <p>(11) În decursul a 2 zile de la data constituirii biroului electoral al secției de votare, membrii acestuia aleg din rîndul lor președintele, vicepreședintele și secretarul biroului, adoptă hotărîrea respectivă, comunicînd-o imediat consiliului electoral de circumscripție și aducînd la cunoștința publică</p>	<p>La articolul 30, aliniatul (11), după textul „aleg din rîndul lor președintele, vicepreședintele” se completează cu:</p> <p>„, membrul pentru incluziune socială”</p>	<p>Norma prevede abilitarea unui membru al biroului cu sarcini pentru a asigura incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. O asemenea instituție abilitată social a fost pilotată în cadrul alegerilor anterioare, fapt ce a contribuit substanțial la recepționarea persoanele cu necesități speciale a unui suport calificat. Scopul primordial este implementarea unui mecanism capabil să faciliteze integrarea în societate a</p>

<p>componenta și sediul biroului electoral, modul de contactare pentru relații.</p>		<p>tuturor membrilor, inclusive a persoanelor cu necesități speciale. Este de menționat că acordarea suportului nu include și faza de exercitarea opțiunii electorale în cabină de vot</p>
<p>Articolul 31, aliniatul 3 (3) În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), cu acordul autorităților competente ale țărilor respective, vor fi organizate secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, pe baza numărului de alegători care au participat la scrutinul precedent, organizat în circumscripția națională, pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, dar și pe baza informațiilor obținute de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale țărilor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova privind numărul acestora și locul aflării acestora. Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării</p>	<p>Articolul 31, aliniatul 3 se modifică cu următorul conținut: „În afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), cu acordul autorităților competente ale țărilor respective, vor fi organizate secții de votare și în alte localități. Constituirea acestor secții de votare se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, cu avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, pe baza numărului de alegători care au participat la scrutinul precedent de același tip, organizat în circumscripția națională, <i>pe baza înregistrării prealabile a cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate, pe baza informațiilor obținute de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene de la autoritățile competente ale țărilor de reședință a cetățenilor Republicii Moldova privind numărul acestora și locul aflării acestora, dar și pe baza numărului de sesizări/contestații depuse de către cetățenii care au participat la scrutinele electorale precedente.</i> Avizul prealabil al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene se va referi la îndeplinirea condiției vizînd obținerea acordului autorităților competente ale țării respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de către Comisia Electorală Centrală”;</p>	<p>Numărul de sesizări poate fi un criteriu suplimentar, la cele de bază, ce ar trebui de aplicat nuanțat.</p> <p>COMENTARIU PROMO-LEX:</p> <p>Optăm preponderent pentru varianta actuală a Codului electoral:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chiar dacă numărul absolut poate să difere de la un scrutin la altul, proporția per state rămâne practic neschimbată. În plus, numărul cetățenilor aflați peste hotare este în continuă evoluție, prin urmare trebuie de operat cu datele cele mai recente - Numărul de sesizări poate fi un criteriu suplimentar, la cele de bază, ce ar trebui de aplicat nuanțat. Or contestațiile pot fi de alte tipuri decât imposibilitatea de a vota. <p>De asemenea, de completat aliniatul (3) cu propoziția: Regulamentul privind constituirea secțiilor de votare peste hotare se aprobă de către Comisia Electorală Centrală</p>

<p>respective, precum și la posibilitatea asigurării din punct de vedere logistic a procesului de votare. Regulamentul privind înregistrarea prealabilă se aprobă de către Comisia Electorală Centrală.</p>		
<p>Articolul 31</p>	<p>Articolul 31 se completează cu următorul conținut: “(4) Cu cel puțin 5 zile înainte de adoptare, proiectul Hotărârii Comisiei Electorale Centrale privind constituirea secțiilor de vot în străinătate, însoțită de un raport motivat cu informațiile care au justificat stabilirea modului și numărul de secții de votare ce urmează a fi deschise, se publică pe pagina web a instituției și este adusă la cunoștința publicului.”</p>	<p>COMENTARIU PROMO-LEX Susținem ideea de principiu, doar că poate apărea problema suficienței timpului. Înregistrarea prealabilă se termină cu 45 zile înainte de alegeri, iar SV trebuie constituite cu 35 zile înainte. Prin urmare, CEC are la dispoziție doar 10 zile pentru a analiza toate datele (înregistrări, info de la MAEIE) pentru a adopta decizia. Dacă impunem acest termen de 5 zile – se reduce în jumătate termenul de analiză pentru CEC.</p>
<p>Art. 41, alin. (2), lit. d)</p> <p>„Finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale ale concurenților electorali de către persoane fizice sau juridice se efectuează cu respectarea următoarelor condiții: d) plafonul general pe țară al mijloacelor financiare ce pot fi transferate în contul „Fond electoral” al concurentului electoral constituie 0,05% din veniturile prevăzute în legea bugetului de stat pentru anul respectiv; plafonul maxim pentru fiecare circumscripție electorală se determină de către Comisia Electorală Centrală prin înmulțirea coeficientului stabilit de către Comisie cu numărul de alegători</p>	<p>Articolul 41, alin. (2), lit. d) va avea următorul cuprins:</p> <p>“Finanțarea grupurilor de inițiativă, precum și susținerea materială prin alte forme a campaniilor electorale ale concurenților electorali de către persoane fizice sau juridice se efectuează cu respectarea următoarelor condiții:” “ lit.d) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate și utilizate în contul „Fond electoral” al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luând ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția electorală în care au loc alegerile, dar nu mai mare decât echivalentul a 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv”. <i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> “ lit.d) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate și utilizate în contul „Fond electoral” al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luând ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători</p>	<p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i> Se propune și separarea enunțurilor pentru ca să nu fie interpretate eronat, după cum urmează: Coeficientul propus reduce unul exagerat de mare. Logica interpretării respective apare din</p>

<p>din circumscripția respectivă; coeficientul se calculează prin împărțirea plafonului general al mijloacelor financiare pe țară la numărul total de alegători din țară;”</p>	<p>din circumscripția electorală în care au loc alegerile. Plafonul obținut să nu fie mai mare decât echivalentul a 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv”.</p>	<p>faptul că ponderea de 0,01% din veniturile bugetul de stat este raportată la coeficient și nu la plafon. Prin urmare, acest coeficient poate ajunge până la 4 212 500, care va fi înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția electorală, spre exemplu în Chișinău (636 551 alegători). Dacă înmulțim coeficientul de 4 212 500 la cei 636 551 alegători din mun. Chișinău, plafonul poate ajunge la 2 682 472 087 500 lei.</p> <p>Considerăm că trebuie făcută o separare distinctă între “coeficient” și „plafonul general” obținut în rezultatul înmulțirii acelu coeficient la nr. de alegători, astfel încât plafonul să fie raportat la 0,01% din veniturile bugetului de stat pentru anul respectiv, nu coeficientul.</p>
<p>Articolul 41, alin. (2), lit. d) (8) În termen de 5 zile de la începerea perioadei electorale, radiodifuzorii sînt obligați să dea publicității condițiile în care oferă spațiu publicitar (inclusiv prețul/minut) și alte servicii conexe concurenților electorali, informînd Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului. Comisia Electorală Centrală publică aceste informații pe pagina sa oficială.</p>	<p>la alineatul (8), cuvîntul „radiodifuzorii” se substituie cu sintagma „furnizorii de servicii media”, iar sintagma „Consiliul Coordonator al Audiovizualului” se substituie cu sintagma „Consiliul Audiovizualului”.</p>	<p>Modificarea terminologiei ajustează limbajul la dezvoltarea societății prin substituirea termenului de „radiodifuzor” care îngustează lista de prestatori media, precum și substituie denumirea instituției redenumită în „Consiliul Audiovizualului”</p>
<p>Art. 43, alin. (4) “Rapoartele sînt plasate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la primirea lor,</p>	<p>Art. 43, alin. (4) se completează, cu următorul cuprins: “Rapoartele sînt plasate pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la primirea lor, respectînd legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal, cu</p>	<p>Comentariu PROMO-LEX: Propunem uniformizarea acestui articol cu art. 29, alin. (4), lit. b) din LPP 294/2007, care stipulează cu exactitate obligația de publicare a următoarelor date “toate donațiile oferite partidului politic,</p>

<p>respectând legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.”</p>	<p>publicarea datelor de identificare a donatorilor privind ocupația/locul de muncă sau genul de activitate practicat.”</p>	<p>inclusiv suma donată, identitatea donatorului (numele/prenumele deplin, denumirea și forma organizatorică), domiciliul/sediul și ocupația/locul de muncă sau genul de activitate.”</p>
<p>Art. 43, alin. (6)</p> <p>Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală se vor prezenta la Comisia Electorală Centrală de către concurenții electorali înregistrați cel târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor. Rapoartele se publică pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale în termen de 48 de ore de la recepționarea lor, respectând legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.</p>	<p>Art. 43, alin. (6) se completează cu următorul cuprins: „Rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale pentru întreaga perioadă electorală se vor prezenta la Comisia Electorală Centrală de către concurenții electorali înregistrați cel târziu cu 2 zile înainte de ziua alegerilor. Rapoartele se publică pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale în termen de 24 de ore de la recepționarea lor, respectând legislația cu privire la protecția datelor cu caracter personal.”</p>	<p>COMENTARIU PROMO-LEX:</p> <p>„Nu suntem de acord cu prezentarea rapoartelor finale privind finanțarea campaniei electorale pentru întreaga perioadă electorală, cu 4 zile înainte de ziua alegerilor. Acest termen ar duce și mai mult la diminuarea transparenței cheltuielilor campaniilor electorale. Prezentarea rapoartelor finale cu 4 zile înainte de ziua alegerilor, ar fi o măsură limitativă pentru concurenții electorali, aceștia fiind puși în situația de a evita declararea cheltuielilor din ziua alegerilor. În șirul de rapoarte privind observarea alegerilor ale Promo-LEX, am recomandat extinderea termenului de depunere a rapoartelor finale, astfel încât acestea sa fie prezentate peste 2-3 zile după ziua alegerilor.”</p>
<p>Articolul 46</p> <p>(1) În cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, procesul de desemnare a candidaților începe cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. În cazul alegerilor locale, desemnarea candidaturilor se efectuează după constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție conform art. 131.</p>	<p>“(1) În cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, procesul de desemnare a candidaților începe cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. În cazul alegerilor locale, procesul de desemnare a candidaturilor începe imediat dar nu mai târziu de 2 zile de la constituirea circumscripțiilor electorale și consiliilor electorale de circumscripție conform art. 131, și se termină cu 25 de zile înainte de ziua alegerilor.”</p>	<p>Pentru alegerile locale, se consideră oportun și de a extinde termenul de desemnare a candidaților, care este mai scurtă comparativ cu alegerile parlamentare și prezidențiale, pentru a permite partidelor, blocurilor electorale și cetățenilor să-și desemneze candidați în timp util și cu respectarea normei legale.</p> <p>COMENTARIU PROMO-LEX:</p> <p>Pentru alegerile locale, Promo-LEX a considerat oportun de a extinde termenul de desemnare a candidaților, care este mai scurtă comparativ cu alegerile parlamentare și prezidențiale, pentru a permite partidelor, blocurilor electorale și cetățenilor să-și desemneze candidați în timp util și cu respectarea normei legale. Amintim că, potrivit definiției din Codul electoral, desemnarea</p>

		<p>candidaților este o procedură de adoptare de către partide, blocuri electorale a deciziilor asupra candidaturilor pentru funcțiile electiv <u>după anunțarea datei alegerilor</u>.</p>
<p>Articolul 47. Colectarea semnăturilor pentru susținerea candidatului independent și pentru inițierea referendumului</p> <p>(3) În listele de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului independent, precum și pentru inițierea referendumului, denumite în continuare liste de subscripție, se indică numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, domiciliul și apartenența politică a candidatului, precum și numele și prenumele persoanei care colectează semnăturile. Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care domiciliază într-o singură localitate.</p> <p>(5) Un alegător poate susține, prin semnătură, un singur candidat în cadrul unui scrutin.</p>	<p>Articolul 47, la alineatul (3):</p> <p>sintagma „apartenența politică” se exclude;</p> <p>textul „într-o singură localitate” se substituie cu textul „în circumscripția în care candidează candidatul independent.”.</p> <p>alineatul (5) va avea următorul cuprins: “(5) Alegătorii pot semna în sprijinul mai multor candidați, în cadrul unui scrutin”.</p>	<p>În același timp, în cazul referendumului local se propune de specificat și despre unitatea administrativ teritorială în care se desfășoară referendumul.</p> <p><i>Se propune și:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificarea obligației înscrierii în listele de subscripție a informațiilor cu privire la „domiciliul candidatului” cu cea a privind „localitatea în care domiciliază” <p>COMENTARIU PROMO-LEX Propunem păstrarea sintagmei „apartenență politică”. Nu vedem o problemă ca susținătorul să cunoască pentru reprezentantul cărui partid/ bloc/ independent semnează.</p> <p>Chiar dacă din articol ar reieși că se colectează semnături doar pentru independenți, nu iutăm și de alegeri prezidențiale, unde toți candidații, inclusiv desemnați de partide, colectează semnături.</p> <p>Suntem de acord cu propunerea. În același timp, în cazul referendumului local propunem de specificat despre unitatea administrativ teritorială în care se desfășoară referendumul.</p> <p>De asemenea, propunem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificarea obligației înscrierii în listele de subscripție a informațiilor cu privire la „domiciliul

		<p>candidatului” cu cea a privind „localitatea în care domiciliază”</p> <p>Informația privind domiciliul candidatului, în sens de adresă propriu-zisă, considerăm că este irelevantă procesului electoral</p> <p>Suntem de acord cu modificarea la alin. (5)</p>
<p>Articolul 48 Prezentarea și verificarea listelor de subscripție</p> <p>(1) După primirea listelor de subscripție, organul electoral respectiv începe verificarea autenticității semnăturilor de pe liste, dreptul de vot al persoanelor înscrise în liste, adresa domiciliului acestora. Verificarea se efectuează în decursul a 5 zile de la data primirii listelor.</p>	<p>Alineatul (1) se completează la final, cu următorul enunț:</p> <p>„Odată, ce verificarea atestă că numărul necesar de semnături a fost colectat, semnăturile rămase nu trebuie verificate”.</p>	
<p>(4) Se consideră nule și neavenite:</p> <p>a) listele de subscripție întocmite pînă la data începerii perioadei de desemnare a candidaților;</p>	<p>la alineatul (4) litera b), cuvîntul „considerate” se substituie cu „constatate”.</p>	

<p>b) semnăturile din listele de subscripție considerate ca fiind false; c) listele de subscripție care au fost completate fără a fi respectate cerințele prevăzute la art.47 alin. (4) și (6).</p>		
<p>Articolul 49. Înregistrarea candidaților</p> <p>(1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă de către candidat, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente:</p>	<p>„(1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă de către candidat, cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor parlamentare și prezidențiale, și cu 25 de zile înainte de ziua alegerilor locale, următoarele documente:”</p>	<p>Ajustarea termenilor reieșind din modificările propuse la articolul 46, alin. (1)</p>
	<p>“Articol 49¹. Participarea pentru diferite funcții eligibile.</p> <p>(1) Cetățenii Republicii Moldova pot candida, în condițiile legii, la alegeri pentru diferite funcții eligibile, desfășurate la anumite intervale de timp sau concomitent. În cazul accederii concomitente în câteva din funcțiile respective, candidații aleși sunt obligați să intre în exercițiul uneia din funcțiile care nu atrage după sine apariția unor vacanțe ce trebuie suplinite prin intermediul organizării alegerilor noi.</p> <p>(2) Candidații care se află în exercițiul unei funcții eligibile pot participa la alegeri pentru o altă funcție eligibilă, dacă accederea lor în funcțiile noi nu atrage după sine vacanța funcțiilor ocupate, care pot fi suplinite doar prin intermediul organizării alegerilor noi. Această condiție nu se aplică pentru deținătorii funcțiilor eligibile care și-au exercitat cel puțin ¼ din termenul mandatului deținut.”</p>	<p>O altă opinie consideră neîntemeiată interdicția de a participa la alegeri a deputaților aleși pe circumscripții uninominale, primarilor și șefului statului, or aceasta restrângere nu ar fi proporțională cu situația care a determinat-o. Amendamentul vizează în special cazul parlamentarilor noi (cei aleși pe uninominal), respectiv actualitatea poate dispărea odată cu modificarea sistemului.</p> <p>COMENTARIU PROMO-LEX:</p> <p>Atragem atenția supra limitării dreptului de a fi ales. În opinia Promo-LEX, este neîntemeiată interdicția de a participa la alegeri a deputaților aleși pe circumscripții uninominale, primarilor și șefului</p>

		<p>statului, or aceasta restrângere nu este proporțională cu situația care a determinat-o. De asemenea, nu este clară păstrarea interdicției doar pentru persoanele care nu și-au exercitat $\frac{1}{4}$ din termenul mandatului deținut, or după expirarea acestui termen, s-ar putea atesta o părăsire a funcțiilor</p> <p>Amendamentul vizează probabil în special cazul parlamentarilor noi (cei aleși pe uninominal), respectiv actualitatea poate dispărea odată cu modificarea sistemului.</p> <p>Teoretic, situația se poate crea și în alte cazuri (parlamentare ordinare sau anticipate), însă incidența fiind mai mică.</p>
<p>Articolul 51</p> <p>(5) Concurantul electoral poate să-și retragă candidatura printr-o declarație scrisă, adresată organului electoral care l-a înregistrat, dar nu mai târziu de 7 zile pînă la ziua alegerilor. Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale pot opera orice modificări în listele înregistrate, cu respectarea acestui termen și a prevederilor articolelor 87 și 137. După expirarea termenului menționat, înregistrarea concurentului electoral poate fi anulată doar de organul electoral care l-a înregistrat, în baza deciziei instanței de judecată, precum și în caz de deces al acestuia sau survenire a condițiilor stabilite la art.13 alin.(2).</p>	<p>Articolul 51 aliniatul (5) se modifică cu următorul conținut:</p> <p>(5) Concurantul electoral poate să-și retragă candidatura printr-o declarație scrisă, adresată organului electoral care l-a înregistrat, dar nu mai târziu de 14 zile pînă la ziua alegerilor. Comisia Electorală Centrală va asigura informarea imediată a candidatului / candidaților vizați despre modificările operate, dar nu mai târziu de 24 de ore. Partidele, organizațiile social-politice și blocurile electorale pot opera orice modificări în listele înregistrate, cu respectarea acestui termen și a prevederilor articolelor 87 și 137. După expirarea termenului menționat, înregistrarea concurentului electoral poate fi anulată doar de organul electoral care l-a înregistrat, în baza deciziei instanței de judecată care constată temeiurile prevăzute la art. 75 aliniatul (5), precum și în caz de deces al acestuia sau survenire a condițiilor stabilite la art.13 alin.(2).</p>	<p>Modificare necesară pentru a reduce situațiile de excludere/discriminare a candidaților cu necesități speciale, circumstanțe de fapt constatate în procesul de monitorizare a alegerilor de către FEE sub egida Coaliției</p> <p>Prin substituirea sintagmei "în baza deciziei instanței de judecată", cu "în baza deciziei instanței de judecată care constată temeiurile prevăzute la art. 75 aliniatul (5)", se va anula posibilitatea ca concurentul să se retragă din propria inițiativă, în perioada în care deja s-ar tipări buletinele de vot, pentru a evita modificarea manuală a buletinelor de vot.</p>

<p>Articolul 52. Agitația electorală</p>	<p>se completează cu un nou alineat, (3¹), cu următorul cuprins:</p> <p>“Se interzice atît reprezentanților cultelor religioase, concurenților electorali, cît și persoanelor de încredere ai acestora implicarea cultelor religioase, în timpul campaniei electorale și în cadrul acțiunilor de agitație electorală”.</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i></p> <p>Se interzice atît reprezentanților cultelor religioase, părților sale componente, cît concurenților electorali, cît și persoanelor de încredere ai acestora implicarea cultelor religioase, în timpul campaniei electorale și în cadrul acțiunilor de agitație electorală”.</p>	<p>Modificare necesară pentru a exclude manipulările cu rea-credință</p> <p><i>Propunerea alternativă Promo-LEX</i></p> <p>În vederea extinderii aplicabilității.</p> <p>Nu putem rezuma totul la reprezentanții cultui religios, el poate fi parte componentă, elemente ale unei credințe religioase, etc. Reprezentant al Cultului religios stricto-sensu nu include și reprezentant al părților sale componente. Aici poate apărea o dispută ideologică și juridică, Odată ce Șeful Cultului se va disocia de acțiunile unui preot de exemplu, atunci acest articol poate fi inaplicabil.</p>
	<p>se completează cu un nou alineat, (3/2), cu următorul cuprins:</p> <p>“Se interzice concurenților electorali, cît și persoanelor de încredere ai acestora utilizarea, în timpul campaniei electorale și acțiunilor de agitație electorală a discursului bazat pe ură și /sau instigator la discriminare”.</p>	<p>Potrivit standardelor internaționale și obligațiilor statului, urmează a fi exclus discursului motivat de ură, în special în situația procesului electoral</p>
<p>Articolul 52. Agitația electorală</p> <p>(4) Agitația electorală se admite numai după înregistrarea concurentului electoral de către organul electoral.</p>	<p>“(4) Agitația electorală se admite la data anunțată de către organul electoral, după expirarea termenului prevăzut pentru înregistrarea candidaților și după publicarea listei integrale a candidaților, potrivit art. 49 alin. (8)”.</p>	<p><i>Comentariu Promo-LEX</i></p> <p>În contextul propunerilor, riscul este ca perioada campaniei electorale să se reducă ca timp, practic cu 7 zile. De cealaltă parte, se va începe pentru toți în același timp. Dar ținînd cont de faptul că Promo-LEX a menționat în repetate rînduri că este împotriva scurtării campaniei electorale, am păstra versiunea existentă în Cod.</p>

		Completarea articolului cu un aliniat cu scopul stabilirii termenelor și a procedurilor exacte ce prevăd continuarea campaniei electorale pentru turul II de scrutin.
Articolul 53 Modelul buletinelor de vot (6) Buletinele de vot se întocmesc în conformitate cu Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.	Articolul 53, alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Buletinele de vot se vor întocmi în limba română, iar pentru vorbitorii limbilor regionale sau minoritare vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, vor fi puse la dispoziție trafarete care vor prezenta traducerea buletinului de vot în limba corespunzătoare.”	Intervenția legislativă la art. 53 alin. (6), are drept scop realizarea obligației statului ce survine din angajamentele conținute la art. 11 alin. (3) din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale. Totodată, soluția propusă ține cont de raționamentele financiare și acoperă inclusiv necesitățile speciale inclusiv a persoanelor cu deficiențe senzoriale de vedere Respectiv pentru regiunile unde există un „număr sufficient” de persoane, vorbitori exclusiv al unei limbi minoritare, după modelul destinat persoanelor cu dizabilități senzoriale de vedere, urmează a fi elaborate plicuri trafaret în limbi minoritare și în rezultat de a preveni costurile disproporționale
Articolul 57 Organizarea votării	Articolul 57, se completează cu alin. 3 ¹ , cu următorul cuprins: „Membrul pentru incluziune propune suport persoanei cu necesități speciale. În baza consimțământului acestuia, membrul acordă asistența necesară pentru a le aduce la cunoștință informațiile privind concurenții electorali, denumirile cărora sunt înscrise în buletinul de vot, informațiile elaborate în mod special pentru alegătorii cu deficiențe senzoriale de vedere, le însoțesc până la cabina pentru vot secret și, ulterior, la urna de vot staționară, și le asigură posibilitatea de a intra în și ieși din sediul secției de votare. Membrul pentru incluziune nu este în drept să asigure exercitarea votului asistat.”	Completarea articolului prevede expres sarcinile și atribuțiile membrului pentru incluziune, care intervine ca suport în lumina obligației pozitive a statului de a asigura accesul efectiv la procesul de vot

<p>(4) Secția de votare se asigură de către autoritățile administrației publice locale cu cabine, urne de vot și celelalte materiale necesare.</p>	<p>„(4) Autoritățile administrației publice locale asigură accesibilitatea secției de votare și dotarea cu cabine, urne de vot și celelalte materiale necesare”</p>	<p>Intervenția determină asigurarea condițiilor de vot accesibile pentru toți membri ai societății, inclusive persoanele cu necesități speciale</p>
<p>Articolul 58 Efectuarea votării</p>	<p>„(8) În cazul secțiilor de votare din străinătate, în cazul epuizării buletinelor de vot înainte de orele 18.00 a zilei de votare, Biroul electoral va avea dreptul de a majora plafonul maxim de buletine de vot de la 5000 la 6000, cu informarea imediată a Comisiei Electorale Centrale.”</p>	<p>Ar fi o excepție de la regula generală pentru cetățenii din diaspor, deși realizarea practică ridică semne de întrebare cu privire la mecanismul de asigurare cu încă o mie de buletine a BESV în ziua alegerilor dacă ele se tipăresc centralizat. iar mostra se nimicește în prezența observatorilor la tipografie? In plus- recomandarea Comisiei de la Veneția de a diminua numărul de alegatori per SV.</p>
<p>Articolul 58</p> <p>(1) Fiecare alegător votează personal. Votarea în locul altor persoane nu se admite. Biroul electoral al secției de votare înmânează alegătorului buletinul de vot, conform listei electorale, numai la prezentarea actului de identitate. La primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui și i se aplică în fișa de însoțire a buletinului de identitate sau în actul în a cărui bază votează ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă.</p>	<p>Articolul 58, aliniatul 1 se modifică cu următorul cuprins:</p> <p>„(1) Fiecare alegător votează personal. Votarea în locul altor persoane nu se admite. Biroul electoral al secției de votare înmânează alegătorului buletinul de vot, conform listei electorale, numai la prezentarea actului de identitate. La primirea buletinului, alegătorul semnează în lista electorală în dreptul numelui. Alegătorul cu dizabilități poate aplica alternativ facsimilul. Alegătorului i se aplică în fișa de însoțire a buletinului de identitate sau în actul în a cărui bază votează ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă.”</p>	<p>Măsură de acomodare rezonabilă ce rezidă din obligația statului de a asigura acomodarea de procedure în procesul electoral (art. 9 și 29 din CDPD, Legea 60/2012)</p>
<p>Articolul 58, se completează cu alin. 1¹, cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Persoana cu necesități speciale are</p>	<p>Votarea asistată, conceptual este prevăzută de aliniatul (iii), art. 29 din CDPD, precum și de Legea 60/2012. Intervenția legislativă, reglementează și limitează raportul dintre alegător și calitatea persoanei însoțitor. Prin urmare, soluția legislativă oferă garanții</p>	<p>Articolul 58, se completează cu alin. 1¹, cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) Persoana cu necesități speciale are dreptul</p>

<p>dreptul la votarea asistată. În baza cererii, scrisă sau verbală, acesta poate fi însoțit de către persoana liber aleasă pentru a asigura exercitarea votului în cabina pentru vot. Membrii biroului se vor sigura că persoana aleasă nu exercită o influență necuvenită și că persoana aleasă nu este concurent sau reprezentant electoral, funcționar electoral sau angajat al instituției unde alegător se află cu titlu permanent sau temporar. Președintele biroului și membrul pentru incluziune notează numărul de voturi asistate într-un act care se anexează la procesele-verbale ale biroului electoral al secției de votare.”</p>	<p>împotriva exercitării influenței necorespunzătoare asupra alegătorului ce necesită suport</p>	<p>la votarea asistată. În baza cererii, scrisă sau verbală, acesta poate fi însoțit de către persoana liber aleasă pentru a asigura exercitarea votului în cabina pentru vot. Membrii biroului se vor sigura că persoana aleasă nu exercită o influență necuvenită și că persoana aleasă nu este concurent sau reprezentant electoral, funcționar electoral sau angajat al instituției unde alegător se află cu titlu permanent sau temporar. Președintele biroului și membrul pentru incluziune notează numărul de voturi asistate într-un act care se anexează la procesele-verbale ale biroului electoral al secției de votare.”</p>
<p>Articolul 69. Principii generale privind reflectarea alegerilor de către mijloacele de informare în masă</p> <p>(1) Radiodifuzorii, în cadrul tuturor programelor lor, și mijloacele de informare în masă scrise fondate de autorități publice au obligația de a respecta principiile de echitate, responsabilitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor.</p>	<p>„(1) Furnizorii de servicii media și mijloacele de informare în masă scrise au obligația de a respecta, în cadrul serviciilor media audiovizuale lineare și neliniare și în materialele de presă, principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor.”</p>	
<p>(2) Radiodifuzorii și mijloacele de informare în masă scrise au obligația să ofere condiții egale, nediscriminatorii la</p>	<p>la alineatul (2), cuvântul „Radiodifuzorii” se substituie cu sintagma „Furnizorii de servicii media”;</p> <p>la alineatul (3), sintagma „Radiodifuzorii publici” se substituie cu</p>	

<p>acordarea timpilor de antenă sau a spațiului publicitar pentru publicitatea electorală.</p> <p>(3) Radiodifuzorii publici acordă concurenților electorali timp de antenă gratuit, în mod echitabil și fără discriminare, în baza principiilor de transparență și obiectivitate.</p>	<p>textul „Furnizorii publici de servicii media”;</p>	
<p>(4) Mijloacele de informare în masă nu vor adopta tratamente privilegiate față de concurenții electorali în virtutea statutului social și/sau a funcțiilor pe care le dețin candidații acestora.</p>	<p>la alineatul (4), enunțul se completează, la final înainte de punct,cu textul : „și nu vor face agitație electorală în favoarea sau în defavoarea vreunui concurent electoral și/sau candidat.”;</p>	
<p>(5) În perioada electorală, radiodifuzorii și mijloacele de informare în masă scrise vor face distincție clară în materialele lor jurnalistice între exercitarea funcțiilor oficiale și activitatea electorală a persoanelor care nu cad sub incidența art.13 alin.(3).</p>	<p>la alineatul (5), cuvîntul „radiodifuzorii” se substituie cu sintagma „furnizorii de servicii media”;</p>	
	<p>Se completează un nou alineat, care să fie inserat după alineatul (5), cu următorul cuprins:</p> <p>„(5/1) În campania electorală, în spoturile de publicitate electorală și în programele audiovizuale care vizează, într-un fel sau altul concurenții electorali și/sau candidații, nu pot fi utilizate imagini ce reprezintă cetățeni străini, instituții de stat sau autorități publice, atât din Republica Moldova cât și de peste</p>	

	hotare, ori organizații internaționale. Se interzice combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale ale altui stat, utilizarea materialelor în care apar personalități istorice ale Republicii Moldova sau de peste hotare, simbolistica unor state străine sau organizații internaționale sau imaginea unor persoane oficiale străine.”	
	la alineatul (6), sintagma „Consiliul Coordonator al Audiovizualului” se substituie cu sintagma „Consiliul Audiovizualului”.	
(7) Mijloacele de informare în masă au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul cu privire la toate aspectele electorale liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților/candidaților electorali sau a altor entități	Se completează : (7) Mijloacele de informare în masă au dreptul să reflecte alegerile și să informeze publicul cu privire la toate aspectele electorale liber de orice ingerință sau amestec din partea autorităților publice, concurenților/candidaților electorali sau a altor entități. ”Reprezentanții mijloacelor de informare în masă beneficiază de aceleași drepturi ca și observatorii naționali.”	
Articolul 70. Particularitățile reflectării alegerilor de către mijloacele de informare în masă (1) În perioada electorală, programele și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, concurenții electorali și/sau candidații se difuzează/se publică cu respectarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, aprobat de Comisia Electorală Centrală în primele 7 zile ale	Alin.(1) va avea următorul cuprins: „(1) În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, concurenții electorali și/sau candidații, se difuzează/se publică cu respectarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, aprobat de Comisia Electorală Centrală în primele 7 zile ale perioadei electorale. În serviciile media audiovizuale, candidații și reprezentanții concurenților electorali nu pot apărea în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele audiovizuale cu caracter electoral se consideră	

<p>perioadei electorale. Reprezentanții mijloacelor de informare în masă beneficiază de aceleași drepturi ca și observatorii naționali.</p>	<p>următoarele:</p> <p>a) <i>Programele de știri și actualități</i> – rubricile sau grupajele informative, evidențiate prin semnale acustice și vizuale unice, în care pot fi difuzate informații despre tehnica votării, sistemul electoral, alte aspecte ale procesului electoral, sondaje de opinie și activități de campanie ale concurenților electorali;</p> <p>b) <i>Emisiuni de informare electorală</i> – cele în care candidații și/sau reprezentanții concurenților electorali își pot prezenta programele politice și în care pot fi discutate diverse probleme de interes public, organizate la inițiativa mijloacelor de informare în masă;</p> <p>c) <i>Emisiuni de promovare electorală</i> – cele în care se difuzează timpii de antenă acordați concurenților electorali în conformitate cu prevederile prezentului cod;</p> <p>d) <i>Dezbateri electorale</i> – cele în care candidații și/sau reprezentanții concurenților electorali sunt solicitați să se pronunțe pe marginea temelor propuse spre discuție de către mijloacele de informare în masă.”.</p>	
<p>(2) În primele 7 zile de la aprobarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, fiecare radiodifuzor depune la Consiliul Coordonator al Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală, în care indică numele proprietarului/propietarilor instituției. Declarațiile se publică pe pagina web a Consiliului Coordonator al</p>	<p>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) În primele 7 zile de la aprobarea Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă, furnizorii de servicii media, cu excepția celor comunitari și tematici, depun la Consiliul Audiovizualului o declarație privind politica editorială pentru campania electorală sau o notificare prin care informează că nu participă la reflectarea campaniei electorale. Declarațiile care corespund legislației în vigoare sunt aprobate de către Consiliul Audiovizualului și se publică pe pagina web a acestuia. Controlul asupra respectării acestei obligații este exercitat de către Consiliul Audiovizualului din oficiu, conform</p>	

<p>Audiovizualului. Controlul asupra respectării acestei obligații este exercitat de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului din oficiu, conform prevederilor Codului audiovizualului al Republicii Moldova.</p>	<p>prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.”;</p>	
<p>(3) În campania electorală pentru alegerile parlamentare, pentru alegerile prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii de servicii media naționali au obligația, iar cei locali/regionali au dreptul să organizeze dezbateri electorale. În campania electorală pentru alegerile locale generale și pentru referendumurile locale, furnizorii de servicii media locali/regionali au obligația, iar cei naționali au dreptul să organizeze dezbateri electorale. Formatul, durata și frecvența dezbaterilor electorale sînt stabilite de către furnizorii de servicii media și se aduc la cunoștința organelor electorale și a concurenților electorali cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de difuzarea fiecărei emisiuni. În planificarea și organizarea dezbaterilor dintre concurenții electorali, furnizorii de servicii media vor ține cont de obligativitatea ca toate dezbaterile să fie desfășurate și difuzate în regim de transmisiune directă numai în orele de audiență maximă – între orele 19:00 și 22:00 în zilele lucrătoare și între 17:00</p>	<p>alineatul (3) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(3) În campania electorală pentru alegerile parlamentare, pentru alegerile prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii naționali de servicii media audiovizuale generaliste și/sau de știri au obligația, iar furnizorii regionali și locali de servicii media audiovizuale generaliste și/sau de știri au dreptul să organizeze dezbateri electorale. În campania electorală pentru alegerile locale generale și pentru referendumurile locale, furnizorii regionali și locali de servicii media audiovizuale generaliste și/sau de știri au obligația, iar cei naționali de servicii media audiovizuale generaliste și/sau de știri au dreptul să organizeze dezbateri electorale. Formatul, durata, frecvența și ora difuzării dezbaterilor electorale sînt stabilite de către furnizorii de servicii media <u>cu asigurarea condițiilor de egalitate</u> și sînt indicate în declarația politicii editoriale.”;</p>	

și 22:00 în zilele de odihnă.		
<p>(4) În campania electorală pentru alegeri parlamentare, prezidențiale și referendumuri republicane, radiodifuzorii naționali, a căror listă este făcută publică de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în primele 3 zile ale perioadei electorale, acordă gratuit concurenților electorali câte 5 minute de emisie la televiziune și 10 minute la radio în scopul expunerii programelor electorale și informării alegătorilor. Timpii de antenă respectivi sînt oferți în alt spațiu de emisie decît cel rezervat publicității electorale și dezbaterilor electorale.</p>	<p>alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) În campania electorală pentru alegerile parlamentare, prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii naționali de servicii media, a căror listă este făcută publică de către Consiliul Audiovizualului în primele 3 zile ale perioadei electorale, acordă gratuit timp de antenă concurenților electorali, cîte 5 minute la serviciile de televiziune generaliste și/sau de știri și cîte 10 minute la serviciile de radiodifuziune sonoră generaliste și/sau de știri, pentru întreaga campanie electorală, în scopul expunerii programelor electorale și informării alegătorilor.”.</p>	
<p>5) În cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale și referendumurilor republicane, radiodifuzorii publici acordă gratuit concurenților electorali cîte un minut pe zi, timp de antenă pentru plasarea publicității electorale. Pentru publicitate electorală contra plată, fiecărui concurent electoral i se oferă nu mai mult de 2 minute pe zi pe durata campaniei electorale la fiecare radiodifuzor. Condițiile de procurare a timpilor de antenă și taxele respective se comunică cu 3 zile calendaristice înainte de punerea pe post a publicității electorale. Plata pentru timpii de antenă acordați concurenților electorali</p>	<p>alineatul (5) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(5) În campania electorală pentru alegerile parlamentare, prezidențiale și pentru referendumurile republicane, furnizorii publici de servicii media acordă gratuit concurenților electorali, în cadrul serviciilor media generaliste și/sau de știri, cîte un minut pe zi, timp de antenă pentru plasarea publicității electorale. Pentru publicitate electorală contra plată, fiecărui concurent electoral i se oferă nu mai mult de 2 minute pe zi pe durata campaniei electorale în cadrul fiecărui serviciu media audiovizual. Tariful pentru publicitatea electorală nu poate depăși tariful pentru publicitatea comercială aplicat pînă la 6 luni înainte de data scrutinului. Timpii de antenă pentru publicitatea electorală contra plată se acordă tuturor concurenților electorali <u>în condiții egale</u>, în intervalele orare stabilite, de către furnizorii de servicii media în declarațiile politicii editoriale. Furnizorii de servicii media care nu participă la reflectarea campaniei electorale și</p>	

<p>nu poate depăși plata încasată în mod obișnuit pentru publicitatea comercială. Timpii de antenă pentru publicitatea electorală contra plată se acordă tuturor concurenților electorali la unele și aceleași ore de emisie.</p>	<p>furnizorii publici de servicii media nu au dreptul de a plasa publicitate electorală contra plată.”;</p>	
<p>(11) Mijloacele de informare în masă fondate de autoritățile publice publică gratuit, iar radiodifuzorii difuzează gratuit, la solicitarea organelor electorale, spoturi motivaționale, de educație civică și electorală, desfășoară campanii de informare a alegătorilor despre procedura de vot și despre alte particularități ale votării.</p>	<p>la alineatul (11), cuvîntul „radiodifuzorii” se substituie cu textul „furnizorii de servicii media.”;</p>	
<p>(12) Consiliul Coordonator al Audiovizualului prezintă obligatoriu, o dată la două săptămîni, Comisiei Electorale Centrale rapoarte de monitorizare a modului de reflectare a campaniei electorale de către radiodifuzorii naționali. Rapoartele de monitorizare trebuie să conțină informații referitoare la respectarea normelor legale în reflectarea alegerilor de către radiodifuzori în cadrul tuturor programelor. Cu două zile înainte de alegeri, Consiliul Coordonator al Audiovizualului va prezenta Comisiei Electorale Centrale un raport de totalizare.</p>	<p>alineatul (12) va avea următorul cuprins: „(12) Consiliul Audiovizualului prezintă, o dată la două săptămîni, Comisiei Electorale Centrale rapoarte de monitorizare privind modul de reflectare a campaniei electorale în cadrul tuturor programelor, de către furnizorii publici de servicii media și de către furnizorii privați de servicii media, cu cele mai mari cote de audiență conform celor mai recente măsurări efectuate de instituția specializată. În termen de 3 zile de la data alegerilor, Consiliul Audiovizualului va prezenta Comisiei Electorale Centrale un raport de totalizare care va cuprinde informații referitoare la respectarea normelor legale în reflectarea alegerilor de către furnizorii de servicii media în cadrul tuturor programelor audiovizuale cu caracter electoral. Toate rapoartele prezentate de Consiliul Audiovizualului sunt publicate imediat pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale.”</p>	<p>O variantă alternativă pentru asigurarea transparenței și reușită a contestării pîna la alegeri ar fi completarea : „În termen de 3 zile pînă la data alegerilor, Consiliul Audiovizualului va prezenta Comisiei Electorale Centrale un raport preliminar de totalizare...”</p>

Art. 41, alin.(8), art.69, alin.(6), art. 71, alin.(3) și (4), art. 72, alin.(3) și art. 73, alin.(3).	Se substituie textul „Consiliul Coordonator al Audiovizualului” cu sintagma „Consiliul Audiovizualului”.	În conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, nr. 174 din 08.11.2018
Art. 41, alin.(8), art.69, alin.(2), (3) și (5), art. 70, alin.(11), art. 71, alin.(3) și art. 73, alin.(3).	Se substituie cuvântul „radiodifuzor” cu sintagma „furnizor de servicii media”.	
	La Capitolul 11, titlul se modifică cu următorul cuprins: „Capitolul 11 MONITORIZAREA ALEGERILOR, REFLECTAREA LOR ÎN MIJLOACELE DE INFORMARE ÎN MASĂ ȘI EVALUAREA ACCESIBILITĂȚII Secțiunea 1 Monitorizarea alegerilor și reflectarea lor în mijloacele de informare în masă”	Intervenție tehnică în lumina completării capitolului cu o nouă secțiune
	Capitolul 11, se completează cu secțiunea 2, cu următorul cuprins: „Secțiunea a 2-a EVALUAREA ACCESIBILITĂȚII ELECTORALE	În prezent, Comisia Electorală Centrală a dezvoltat un set de instrumente pentru a asigura accesibilitatea procesului electoral (regulamente, instrucțiuni, ghiduri, etc.). Cu toate acestea, la modul practic secțiunile de vot continuă să nu întrunească condițiile de accesibilitate. În acest sens, soluția legislativă propune instituirea unui mecanism de control civic al accesibilității electorale – mecanism independent de evaluare

	<p>Articolul 70¹. Centrele regionale de evaluare a accesibilității electorale</p> <p>(1) Centrele regionale de evaluare a accesibilității electorale sunt organele ce apar în legătură cu controlul civil (evaluarea) al activității instituțiilor care asigură procesul electoral în vederea garantării respectării drepturilor persoanelor cu necesități speciale.</p> <p>(2) Activitatea de evaluare este asigurată prin intermediul membrilor săi, reprezentanți ai organizațiilor societății civile, organizați în centre regionale de evaluare a accesibilității, în conformitate cu prevederile prezentei legi și fără a deminua dreptul independent al asociațiilor obștești de a efectua evaluări complementare.</p> <p>Articolul 70². Principiile controlului accesibilității electorale</p> <p>(1) Evaluarea accesibilității electorale este asigurată de către membrii centrului regional pe principiile independenței, transparenței, egalității și legalității.</p> <p>Articolul 70³. Constituirea centrelor regionale de evaluare a accesibilității și numirea membrilor</p> <p>(1) Evaluarea accesibilității electorale, inclusiv a sediului destinat secției de vot se efectuează de către grupuri de 3 membri al centrelor regionale de evaluare a accesibilității.</p> <p>(2) Centrele regionale de evaluare a accesibilității sunt organe fără statut de persoană juridică, constituite de către Comisia Electorală Centrală, în 3 regiuni teritoriale, respectiv Nord, Centru cu includerea mun. Chișinău și Sud cu includerea UTA Găgăuzia.</p>	<p>(Centre Regionale de Evaluare a Accesibilității), ca măsură efectivă de alarmare a încălcării legislației electorale în domeniul accesibilității.</p>
--	--	--

(3) Fiecare centru regional de evaluare a accesibilității poate include până la 50 de membri, numiți de către Comisia Electorală Centrală.

(4) Numirea membrilor centrelor regionale este realizată în baza propunerii asociațiilor obștești pentru persoanele cu dizabilități, ce activează de cel puțin 10 ani, și are reputație recunoscută în asigurarea respectării drepturilor și libertăților persoanelor cu dizabilități.

(5) Asociațiile obștești pot propune până la 2 persoane în calitate de membru al comisiei. Asociațiile ce în calitate de membru includ multiple organizații pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, pot propune în calitate de membru a centrelor regionale a câte 2 persoane multiplicat la numărul de organizații membre.

(6) Calitatea de membru al comisiei de evaluare, în baza acordului informat, o poate avea persoana care a atins vârsta de 25 de ani și a fost propusă în calitate respectivă de către o asociație obștească.

(7) Durata mandatului de membru al comisiei de evaluare este de 2 ani. El poate fi prelungit dacă sînt întrunite condițiile pentru numirea acestuia și organizația ce a propus numirea acestuia își exprimă acordul pentru prelungirea acestuia.

(8) Nu pot fi membri ai centrelor regionale de monitorizare persoanele care dețin funcții de demnitate publică, funcționarii publici, judecătorii, procurorii, lucrătorii organelor apărării naționale, ale securității statului și ale ordinii publice, avocații, notarii și mediatorii, funcționari electorali, concurenți electorali sau reprezentanții concurenților electorali.

Articolul 70⁴. Încetarea calității de membru al centrului regional de evaluare a accesibilității

Calitatea de membru al centrului regional de evaluare încetează în cazul:

- a) expirării termenului mandatului;
- b) demisiei;
- c) decesului fizic sau declarării pe cale judiciară a decesului persoanei;
- d) existenței unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical;
- f) declarării dispariției fără veste a membrului – din momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești definitive.

Articolul 70⁵. Incompatibilități în exercitarea controlului

(1) Membrul centrului de evaluare a accesibilității nu poate să evalueze sediile destinate secțiilor de vot sau platformele de comunicare cu alegătorii, în cazurile în care în raport cu conducerea autorității publice locale, se află în relații de afinitate sau de rudenie pînă la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Pentru fiecare sediu evaluat, membrii grupului de evaluare vor depune pe numele președintelui centrului regional de evaluare o declarație pe răspundere proprie privind inexistența vreunei incompatibilități, declarațiile urmînd a fi păstrate în dosarele de evaluare.

Articolul 70⁶. Atribuțiile membrilor centrelor regionale de evaluare a accesibilității

Grupul de evaluare a accesibilității electorale sunt este în drept:

- a) să evalueze condițiile de accesibilitate a secțiilor de vot și să completeze fișa de evaluare;
- b) să evalueze platformele de comunicare cu alegătorii;
- b) să propună măsuri de acomodare rezonabilă pentru a diminua barierile pentru persoanele cu necesități speciale;
- c) să emită prescripție, către autoritatea publică locală, către comisia de circumscripție sau subiectului evaluării accesibilității electorale, pentru a lichida sau diminua neajunsurile în vederea sporirii gradul de accesibilitate;
- d) să emită act de constatare privind sediul destinat secției de votare sau platformei de comunicare cu alegătorul, cu calificativul accesibil, parțial accesibil sau inaccesibil.
- e) să solicite CEC sancționarea persoanelor responsabile de neîndeplinirea prescripției în vederea eliminării barierelor ce impun calificativul inaccesibil.
- f) să informeze societatea despre constatările în urma evaluării accesibilității.

Articolul 70⁷. Organizarea activității centrelor regionale de evaluare a accesibilității

(1) Centrele regionale de evaluare a accesibilității funcționează în

baza regulamentului de activitate adoptat de Guvern.

(2) La prima ședință, membrii centrelor regionale de evaluare a accesibilității vor alege președintele și vicepreședintele centrului cu votul majoritar dintre membrii acesteia.

(3) Centrele regionale de evaluare a accesibilității își desfășoară activitatea în cadrul ședințelor și prin intermediul grupurilor de evaluare. Grupurile se constituie în baza liberei alegeri a membrilor, cu notificarea președintelui și secretarului Centrului regional de evaluare a accesibilității. Notificarea se realizează prin orice sursă de documentare și cu asigurarea expedierii din timp a notificării, dar nu mai târziu de 3 zile lucrătoare înainte de declanșarea evaluării subiectului.

(4) După vizita de evaluare, grupul de evaluare emite prescripție privind eliminarea neajunsurilor în termen de 5 zile.

(5) Pe baza rezultatelor vizitei și a răspunsului la prescripția înhăitată, sau în lipsa recepționării răspunsului la prescripție, în termen de 5 zile grupul emite actul de constatare privind accesibilitatea. Acesta însoțit de fișa de evaluare este transmis către comisia electorală centrală, comisiei de circumscripție și subiecților evaluați. Actul de constatare se aprobă cu votul majoritar al membrilor grupului de evaluare a accesibilității.

(6) Centrul regional adoptă decizii cu votul majorității membrilor prezenți la ședință. Ședințele sînt deliberative dacă la ele participă majoritatea membrilor.

(7) Secretariatul centrului regional de evaluare a accesibilității este asigurat de unul dintre membrii acesteia.

Articolul 70⁸. Asigurarea materială a activității comisiilor de

	<p>monitorizare</p> <p>(1) Cheltuielile aferente activității comisiilor de monitorizare se suportă de la bugetul de stat.”</p>	
<p>Articolul 71. Contestațiile</p> <p>(1) Alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.</p> <p>(2) Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. Procedura detaliată de examinare a contestațiilor în perioada electorală se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.</p>	<p>Articolul 71. Contestațiile</p> <p>(1) În perioada electorală, alegătorii, concurenții electorali/participanții la referendum (<i>birourile electorale</i>) pot contesta către organele electorale ierarhic superioare și instanțele de judecată competente, acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale, precum și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(1) În perioada electorală, alegătorii, candidații în susținerea cărora sunt colectate semnături / grupurile de inițiativă, concurenții electorali/participanții la referendum (<i>birourile electorale</i>) pot contesta către organele electorale ierarhic superioare și instanțele de judecată competente, acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale, precum și acțiunile/inacțiunile concurenților candidaților în susținerea cărora sunt colectate semnături/ grupurilor de inițiativă, electorali.</p> <p>(2) Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor se examinează de către organele electorale, respectîndu - se contestarea prealabilă în organul ierarhic superior, cu excepțiile stabilite de prezentul cod. Procedura detaliată de examinare și soluționare a contestațiilor în perioada electorală se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale, conform unui regulament elaborat și adoptat.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p>	<p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>La alin. (1), dacă se referă la perioada electorală, atunci este necesară acordarea dreptului de a contesta în perioada de colectare a semnăturilor, și candidaților în susținerea cărora sunt colectate semnături/ grupurilor de inițiativă și împotriva acestora, or codul electoral prevede sanctiunea de anulare a grupului de inițiativă</p>

(3) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzorii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în conformitate cu prevederile prezentului cod, ale Codului audiovizualului al Republicii Moldova, iar contestațiile ce vizează mijloacele de informare în masă scrise se examinează de către instanța de judecată.

(4) Deciziile organelor electorale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului asupra contestațiilor pot fi atacate în instanța de judecată.

(5) Contestația va conține descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, probele, temeiul legal, cerințele contestatarului, semnătura și datele de identitate ale persoanei care o depune. În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.

(6) Contestațiile privind finanțarea campaniilor electorale se adresează Comisiei Electorale Centrale, în cazul concurenților electorali în alegerile parlamentare și prezidențiale, sau consiliilor electorale de

(2) Contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor se examinează de către organele electorale, respectîndu - se contestarea prealabilă în organul ierarhic superior, cu excepțiile stabilite de prezentul cod. Procedura detaliată de examinare și soluționare contestațiilor de către organele electorale se aprobă prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale, conform unui regulament elaborat și adoptat.

(3) Contestația depusă va conține descrierea circumstanțelor și faptelor invocate ca presupuse încălcări, probele confirmatorii dacă sunt, temeiul legal, cerințele contestatarului, semnătura, datele de identitate și de contact ale persoanei care o depune. Birourile electorale de vot, vor pune la dispoziția contestatarilor modele de contestație potrivit Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală.

Propunere alternativă Promo-LEX

(3) Contestația depusă va conține descrierea circumstanțelor și faptelor invocate ca presupuse încălcări, probele confirmatorii dacă sunt, temeiul legal, cerințele contestatarului, semnătura, datele de identitate și de contact ale persoanei care o depune. Organele electorale, vor pune la dispoziția contestatarilor modele de contestație potrivit Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală.

(4) Contestatarul are dreptul să-și retragă contestația, să modifice cerințele și sau să o completeze printr-o cerere scrisă organului electoral sau instanței de judecată pînă la încheierea dezbaterilor.

<p>circumscripție, în cazul candidaților independenți în alegerile locale. Examinarea contestațiilor privind finanțarea campaniilor electorale ale partidelor politice nu se supune termenelor de prescripție prevăzute la art. 72–74.</p>	<p>(5) Sarcina probației demonstrării legalității în cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, îi revine organelor emitente.</p> <p>(6) Contestația concurentului electoral nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv, dar poate fi depusă de reprezentantul concurentului electoral în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurentul electoral prin procură.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(6) Contestația concurentului electoral/ a <i>candidatului în susținerea căruia sunt colectate semnături/ grupului de inițiativă</i> nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv. Contestația concurentului electoral / a <i>candidatului în susținerea căruia sunt colectate semnături/ grupului de inițiativă</i> poate fi depusă unipersonal, de reprezentantul cu drept de vot consultativ, sau de o persoană împuternicită prin mandate de avocat sau procură.</p> <p>(7) În cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării. O copie a contestației se păstrează la organul electoral care a recepționat contestația.”</p> <p>(8) Toate contestațiile sunt recepționate și înregistrate într-un Registru special de evidență a contestațiilor din cadrul fiecărui organ electoral.</p>	
<p>Articolul 72. Depunerea contestațiilor</p> <p>(1) Acțiunile/inacțiunile și</p>	<p>Articolul 72. Tipurile de contestații și modul de depunere.</p> <p>(1) Contestațiile cu privire la litigiile electorale urmează a fi depuse și examinate potrivit competențelor și termenilor</p>	

hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii. Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

(2) În cazul alegerilor locale, hotărârile consiliilor electorale asupra contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile concurenților electorali pot fi atacate în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul respectiv.

(3) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

(4) Contestația concurentului electoral nu poate fi depusă de către membrul organului electoral respectiv, dar poate fi depusă de reprezentantul

stabilite în prezentul capitol, și soluționate de instanțele judiciare, în conformitate cu prevederile prezentului cod, a Codului de Procedură Civilă și a Codului Administrativ.

(2) Contestațiile privind **reflectarea campaniei electorale de către furnizorii de servicii media** aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Audiovizualului în conformitate cu prevederile și termenii prezentului cod și ale Codului Serviciilor Media Audiovizuale al Republicii Moldova.

(3) Contestațiile ce vizează reflectarea campaniei electorale de către **mijloacele de informare în masă scrise, precum și acordarea dreptului la replică concurenților electorali în timpul campaniei electorale** se depun direct și se examinează de către instanța de judecată.

Propunerea alternativă Promo-LEX:

(3) Contestațiile ce vizează reflectarea campaniei electorale de către **mijloacele de informare în masă scrise, precum și acordarea dreptului la replică concurenților electorali în timpul campaniei electorale** se depun direct în instanța de judecată.

(4) Contestațiile privind **finanțarea campaniilor electorale** în cazul concurenților electorali în alegerile parlamentare și prezidențiale se adresează pentru examinare Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul candidaților independenți în alegerile locale, contestațiile se adresează consiliilor electorale de circumscripție.

Propunerea alternativă Promo-LEX:

(4) Contestațiile privind **finanțarea grupurilor de inițiativă și campaniilor electorale** se adresează se adresează Comisiei Electorale Centrale, în cazul grupurilor de

concurrentului electoral în organul electoral respectiv sau de o persoană împuternicită de concurrentul electoral prin procură.

(5) În cazul în care examinarea nu ține de competența organului electoral respectiv, contestația, precum și materialele anexate la ea urmează a fi transmise spre examinare conform competenței, în mod urgent, în cel mult 2 zile calendaristice de la data recepționării.

inițiativă/ concurenților electorali în alegerile parlamentare și prezidențiale, sau consiliilor electorale de circumscripție, în cazul grupurilor de inițiativă/ candidaților independenți în alegerile locale. Contestațiile privind finanțarea concurenților electorali în alegerile locale se adresează Comisiei Electorale Centrale, cu excepția contestațiilor privind finanțarea grupurilor de inițiativă/ candidaților independenți, care se adresează consiliilor electorale de circumscripție.

(5) Contestațiile ce se referă la **acțiunile/ inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale ale secțiilor de votare** (atât din țară, cât și din străinătate) se adresează și se examinează de către organul electoral ierarhic superior, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. Adresarea prealabilă către consiliile sau birourile electorale cu cereri și contestații, nu exonerează de obligația organelor electorale soluționării contestațiilor potrivit art.29, 33.

Propunerea alternativă Promo-LEX

5) Contestațiile ce se referă la **acțiunile/ inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale ale secțiilor de votare** se depun în instanța de judecată cu respectarea procedurii prealabile de contestare în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act, acțiune/ inacțiune se contestă.

(6) Contestațiile ce se referă la **organizarea și desfășurarea alegerilor** se depun prealabil la organul electoral ierarhic superior pentru soluționare conform art.26, 29, 33. Părțile interesate pot contesta hotărârile organelor electorale asupra contestațiilor examinate privind organizarea și desfășurarea alegerilor, în instanța de judecată, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

Promo-LEX: La alin. (5) se propune excluderea enuntului al doilea, deoarece crează confuzii (contestarea în 2 nivele la organelle electorale). De asemenea contestarea acțiunilor/ hotărârilor BESV este dificilă deoarece contestațiile depuse peste hotare se referă de obicei la exercitarea dreptului de vot, care se depun direct in instanța de judecată. Cu atât mai mult, consiliile electorale sunt amplasate în țară, ceea ce ar face dificilă depunerea prealabila.

Alin. (6) se propune a fi exclus deoarece conținutul nu diferă de alin. (5). (dacă se integrează soluția lor)

(7) Contestațiile ce se referă la **exercitarea dreptului la vot în ziua alegerilor se contestă** direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul respectiv, în ziua alegerilor.

Propunere alternativă Promo-LEX:

(7) În ziua alegerilor, contestațiile ce se referă la **exercitarea dreptului la vot se contestă** direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul respectiv, fără parcurgerea căii prelabile de contestare.

(8) Contestațiile privind **exercitarea dreptului la vot din cadrul secțiilor de votare din străinătate**, se adresează direct în instanța de judecată în ziua alegerilor, pe cale electronică/email, pe cale poștală sau fax.

Propunere alternativă Promo-LEX:

(8) În ziua alegerilor, contestațiile privind **exercitarea dreptului la vot din cadrul secțiilor de votare din străinătate**, se adresează direct Judecătorei Chișinău, pe cale electronică/email, pe cale poștală sau fax.

(9) Contestațiile privind **acțiunile/ inacțiunile concurentului electoral** se depun direct la instanța de judecată, în a cărei rază teritorială se află organul electoral care a înregistrat concurentul.

Propunere alternativă Promo-LEX:

(9) Contestațiile privind **acțiunile/ inacțiunile concurentului electoral/ participanților la referendum** se depun direct la instanța de judecată, în a cărei rază teritorială se află organul electoral care a înregistrat concurentul.

(10) Contestațiile ce țin de **întocmirea listelor electorale**, se depun prealabil organului electoral responsabil, dar nu mai

	<p>târziu de ziua precedentă zilei alegerilor, și care se examinează în termen de maxim 24 de ore. Hotărîrea adoptată de organul electoral, poate fi contestată direct în instanța de judecată.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX:</p> <p>(11) Contestațiile privind acțiunile/ inacțiunile candidaților în susținerea cărora sunt colectate semnături/ grupurilor de inițiativă se contestă în organul electoral care a înregistrat grupul de inițiativă.</p>	
	<p>Articolul 72/1. Termenii și depunerea contestațiilor după competență</p> <p>(1) Termenul general de contestare a acțiunilor/inacțiunilor și hotărîrile cu privire la litigiile electorale în ordinea ierarhică superioară, sau în instanța de judecată este de 3 zile calendaristice de la data săvîrșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărîrii, dar nu mai tîrziu de ziua alegerilor.</p> <p>(2) Contestațiile privind acțiunile și hotărîrile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvîrșirii acțiunii, identificării inacțiunii sau adoptării hotărîrii.</p> <p>(3) Termenul de depunere se calculează începînd cu ziua următoare a zilei în care a fost săvîrșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărîrea.</p>	<p>(4) Contestațiile privind numărarea/ totalizarea voturilor se depun direct în instanța abilitată cu confirmarea alegerilor în termen de două zile de la încheierea numărării/ totalizării voturilor, fără respectarea procedurii prealabile.</p>

<p>Articolul 73. Examinarea contestațiilor</p> <p>(1) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>(2) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor secțiilor de votare se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor. La examinarea contestațiilor și litigiilor, organele electorale/instanțele de judecată vor acorda prioritate celor care se referă la înregistrarea concurenților electorali și la corectitudinea întocmirii listelor electorale.</p> <p>(3) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către radiodifuzori aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului în termen de 5 zile</p>	<p>Articolul 73. Procedura și termenii de examinare a contestațiilor depuse în perioada electorală</p> <p>(1) Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale, cât și ale Consiliului Audiovizualului în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX:</p> <p>(1) Termenul general de contestare este de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>(2) Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor electorale de circumscripție și ale birourilor secțiilor de votare se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>(3) Contestațiile privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali se examinează în termen de 3 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>(4) Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către furnizorii de servicii media aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către Consiliul Audiovizualului în termen de 5 zile calendaristice de la depunerea contestației, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(4) Contestațiile privind numărarea/ totalizarea voturilor se depun direct în instanța abilitată cu confirmarea alegerilor</p>	
--	--	--

calendaristice de la depunerea contestației, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

(4) Contestațiile depuse la instanțele de judecată în ziua alegerilor se examinează în aceeași zi, iar contestațiile împotriva hotărîrii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor se examinează de către instanța de judecată concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

(5) Programul instanțelor de judecată se organizează în așa fel încît contestațiile să poată fi depuse și examinate fără întârziere.

(6) Concurenții electorali își pot apăra interesele în instanța de judecată la examinarea contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile și hotărîrile organelor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali prin reprezentantul său desemnat în conformitate cu art. 15 alin. (1).

(7) Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

în termen de două zile de la încheierea numărării/totalizării voturilor, fără respectarea procedurii prealabile.

(5) Contestațiile privind **reflectarea campaniei electorale de către mijloacele de informare în masă scrise** precum și litigiile ce țin de acordarea dreptului la replică concurenților electorali, se examinează de către instanța de judecată, în termen de 5 zile calendaristice de la depunerea contestației, dar nu mai târziu de ziua precedentă a zilei alegerilor.

(6) Contestațiile împotriva **hotărîrii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor** se examinează de către instanța de judecată în termen de 3 zile, concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

(7) La examinarea contestațiilor, organele electorale/instanțele de judecată vor acorda prioritate litigiilor electorale care se referă **la înregistrarea concurenților electorali și la corectitudinea întocmirii listelor electorale.**

(8) Concurenții electorali își pot apăra interesele în instanța de judecată la examinarea contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile și hotărîrile organelor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali prin reprezentantul său desemnat în conformitate cu art. 15 alin. (1).

Propunere alternativă Promo-LEX

(8) Concurenții electorali își pot apăra interesele în instanța de judecată la examinarea contestațiilor ce vizează acțiunile/inacțiunile și hotărîrile organelor

	<p>electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali unipersonal sau/și prin reprezentantul său desemnat în conformitate cu art. 15 alin. (1).</p> <p>(9) Contestațiile depuse la instanțele de judecată în ziua alegerilor se examinează în aceeași zi.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(9) Contestațiile depuse în ziua alegerilor privind votarea peste hotarele țării, se examinează în ziua înregistrării contestației.</p> <p>(10) Programul instanțelor de judecată se organizează în așa fel încât contestațiile să poată fi depuse, recepționate și examinate fără întârziere.</p> <p>(11) Contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.</p>	
	<p>Articolul 73/1. Hotărârile organului electoral</p> <p>(1) Organul electoral după examinarea contestației, este în drept să adopte una din următoarele hotărâri:</p> <p>a) să admită integral sau parțial contestația și să constate încălcările prevederilor legislației electorale;</p> <p>b) să respingă integral contestația ca fiind neîntemeiată, din lipsă de probe sau cu încălcarea termenelor de depunere a acesteia.</p> <p>(2) În cazul contestării hotărârilor emise de organele electorale inferioare, organul electoral ierarhic superior este în drept:</p>	

	<p>a) să respingă contestația și să mențină în vigoare hotărîrea organului electoral ierarhic inferior;</p> <p>b) să admită contestația și să anuleze integral sau parțial hotărîrea organului electoral ierarhic inferior, adoptînd o nouă hotărîre.</p>	
<p>Articolul 74. Hotărîrile instanțelor de judecată cu privire la contestații</p> <p>(1) Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.</p> <p>(2) Instanța de judecată, examinînd materialele cu privire la confirmarea legalității alegerilor și validarea mandatelor, adoptă o hotărîre prin care confirmă legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă, validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, precum și lista candidaților supleanți.</p> <p>(3) În cazul în care instanța de judecată a stabilit legalitatea alegerilor, însă în procesele-verbale au fost depistate greșeli de calcul, instanța, din oficiu sau la cererea părților procesului judiciar, anulează, integral sau în parte, procesul-verbal și exclude concurentul electoral care a obținut un număr mai mic de voturi valabil exprimate,</p>	<p>Articolul 74. Hotărîrile instanțelor de judecată cu privire la contestații</p> <p>(1) În perioada electorală, Instanța de judecată examinează în termenii restrînși indicați în lege, contestațiile depuse împotriva organelor electorale și a concurenților electorali, precum și litigiile electorale atribuite direct prin prezentul cod.</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(1) În perioada electorală, Instanța de judecată examinează în termenii restrînși indicați în lege, contestațiile depuse împotriva organelor electorale și a concurenților electorali, precum și litigiile electorale atribuite direct prin prezentul cod, în decurs de cel mult 3 zile din data depunerii, dar nu mai târziu de data alegerilor. Hotărârile irevocabile ale instanțelor de judecată privind înregistrarea/ neînregistrarea concurenților electorali sunt fi emise cel târziu cu 20 de zile înainte de alegeri.”</p> <p>(2) Instanța de judecată adoptă și pronunță hotărîrea în conformitate cu prevederile prezentului cod, a Codului de Procedură Civilă și a Codului Administrativ.</p> <p>(3) Instanța de judecată, examinînd materialele cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale și a referendumului, precum și validarea mandatelor, adoptă o hotărîre prin care confirmă legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă, validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, precum și lista candidaților</p>	

înlocuindu-l cu alt concurent electoral care a obținut un număr mai mare de voturi valabil exprimate în șirul descrescător.

(4) Instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.

(5) Hotărîrea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

(6) Împotriva hotărîrii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

(7) Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

supleanți.

Propunere alternativă Promo-LEX

(3) Instanța de judecată, examinînd materialele cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale și a referendumului, precum și validarea mandatelor, adoptă o hotărîre prin care confirmă sau infirmă legalitatea alegerilor din circumscripția electorală respectivă, validează mandatele consilierilor și primarilor aleși, precum și lista candidaților supleanți sau declară alegerile nule.

(4) În cazul în care instanța de judecată a stabilit legalitatea alegerilor, însă în procesele-verbale au fost depistate greșeli de calcul, instanța, din oficiu sau la cererea părților procesului judiciar, anulează, integral sau în parte, procesul-verbal și exclude concurentul electoral care a obținut un număr mai mic de voturi valabil exprimate, înlocuindu-l cu alt concurent electoral care a obținut un număr mai mare de voturi valabil exprimate în șirul descrescător.

(5) Instanța de judecată nu confirmă rezultatele alegerilor locale în circumscripția respectivă în cazul constatării unor încălcări comise în timpul alegerilor sau la totalizarea rezultatelor dacă aceste încălcări au influențat rezultatele alegerilor.

(6) Hotărîrea instanței de judecată este definitivă și executorie din momentul pronunțării.

(7) Împotriva hotărîrii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

(8) Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

Propunere alternativă Promo-LEX

	<p>(8) Apelul și recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză, dar nu mai târziu de data alegerilor.</p>	
<p>Articolul 75. Răspunderea juridică</p> <p>(1) Persoanele fizice și juridice care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.</p> <p>(2) Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica grupului de inițiativă sau concurenților electorali următoarele sancțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) avertisment; b) anularea înregistrării grupului de inițiativă; c) intentarea procesului contravențional conform legislației; d) lipsirea de alocații de la bugetul de stat, ca sancțiune de bază sau complementară; e) solicitarea anulării înregistrării concurentului electoral. <p>(3) Avertismentul se aplică prin</p>	<p>Articolul 75. Răspunderea juridică</p> <p>Persoanele fizice și juridice care încalcă prevederile legislației electorale, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu prezentul cod și cu alte legi în vigoare.</p>	

hotărîre a Comisiei Electorale Centrale în cazul oricăror alegeri, precum și prin hotărîre a consiliului electoral de circumscripție – în cazul alegerilor locale.

(4) În cazul aplicării repetate a sancțiunii sub formă de avertisment în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea campaniei electorale, Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice înregistrate în calitate de concurenți electorali sancțiunea complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni pînă la un an.

(5) Anularea înregistrării se aplică la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, prin hotărîre judecătorească definitivă care constată:

a) folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral;

b) utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate;

c) nesuspendarea din funcție de

<p>către candidatul care are această obligație. În acest caz se anulează înregistrarea candidatului independent sau se exclude din lista concurentului electoral candidatul respectiv;</p> <p>d) încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art. 52 alin. (3).</p> <p>(6) În cazurile prevăzute la alin.(5), Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează o cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau al alegerilor locale noi. Instanța de judecată va examina cererea și va emite o hotărâre asupra acesteia în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua anterioară alegerilor.</p>		
	<p>Articolul 75/1. Sancțiuni</p> <p>(1) Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica sancțiuni stabilite în fiecare caz individual, în funcție de gravitatea încălcării, de efectele acesteia, precum și de frecvența încălcărilor comise în ultimele 12 luni.</p>	

Propunere alternativă Promo-LEX

(1) Pentru încălcarea legislației electorale, Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție poate aplica **sanțiuni** stabilite în fiecare caz individual, în funcție de gravitatea încălcării și de efectele acesteia.

(2) **Avertismentul**, se aplică prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale în cazul oricăror alegeri, precum și prin hotărîre a consiliului electoral de circumscripție – în cazul alegerilor locale. În cazul aplicării repetate a sancțiunii sub formă de avertisment în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea campaniei electorale, Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice înregistrate în calitate de concurenți electorali sancțiunea complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 6 luni pînă la un an.

(3) **Refuzul înregistrării grupului de inițiativă se aplică** în condițiile art. 47-48, 86/1, 114, 136, 164.

(4) **Anularea înregistrării grupului de inițiativă** de către autoritatea administrativă teritorială sau instanța de judecată în cazul referendumului local în condițiile art. 195.

(5) **Lipsirea de alocații de la bugetul de stat**, se aplică ca sancțiune de bază sau complementară;

Propunere alternativă Promo-LEX:

(5) **Lipsirea de alocații de la bugetul de stat**, se aplică ca sancțiune de bază sau complementară, pe o durată de la 6 la 12

Propunere alternativă Promo-LEX

Se propune a fi exclus alin. (3) deoarece de fapt nu reprezintă o sancțiune, ci un răspuns la solicitare de a înregistra grupul de inițiativă.

La alin. (4) se propune a se specifica dacă anularea grupului de inițiativă se aplica doar referendumurilor sau și alegerilor (în cazul candidaților independenți). Se propune excluderea autorității administrative deoarece nu e clară competența acesteia de a aplica sancțiuni cu caracter electoral.

	<p>luni în dependență de gravitatea omisiunii;</p> <p>(6) Anularea înregistrării concurentului electoral, se aplică prin hotărîrea judecătorească, la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul alegerilor locale – și la solicitarea consiliului electoral de circumscripție, în cazurile în care se constată:</p> <p>a) folosirea de către concurentul electoral a fondurilor financiare și materiale nedeclarate sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral;</p> <p>b) utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate;</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX:</p> <p>a) folosirea de către concurentul electoral / <i>grupul de inițiativă</i> a fondurilor financiare și materiale nedeclarate și/sau depășirea cheltuielilor peste plafonul mijloacelor din fondul electoral;</p> <p>b) utilizarea de către concurentul electoral a mijloacelor financiare din străinătate, altele decât donațiile obținute conform art. 41 alin. (2) lit. e)</p> <p>c) nesuspendarea din funcție de către candidatul care are această obligație. În acest caz se anulează înregistrarea candidatului independent sau se exclude din lista concurentului electoral candidatul respectiv;</p> <p>d) încălcarea de către concurentul electoral a prevederilor art. 52 alin. (3) și alin.(3¹)</p> <p>(7) În cazurile prevăzute la alin.(6), Comisia Electorală Centrală sau consiliul electoral de circumscripție adresează o</p>	<p>Lit. b) se propune a fi completată, deoarece au fost efectuate modificări la Codul electoral, prin care se permit donațiile în contul fond electoral în mărime de trei salarii medii din veniturile obținute peste hotare (art. 41 alin. (2) lit. e))</p>
--	---	--

	<p>cerere de anulare a înregistrării concurentului electoral, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens, Curții de Apel Chișinău, în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale, sau instanței de judecată în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral respectiv, în cazul alegerilor locale generale sau al alegerilor locale noi. Instanța de judecată va examina cererea și va emite o hotărâre asupra acesteia în decursul a 5 zile, dar nu mai târziu de ziua precedentă alegerilor.</p> <p>(8) Decizia organului electoral privind aplicarea sancțiunii este motivată, devenind executorie de la data publicării. Deciziile privind aplicarea sancțiunii pot fi atacate în instanța de judecată potrivit secțiunii 1 al capitolului 12.</p> <p>(9) În cazul în care în decurs de 12 luni de la data ultimei sancționări, nu sunt comise alte încălcări ale prevederilor prezentului cod, sancțiunile anterioare sînt considerate nule.</p>	<p>Propunere Promo-LEX</p> <p>Alin. (9) se propune a fi exclus deoarece în cazul a două scrutine naționale deși concurenții electorali ar putea fi aceiași (partide politice), candidații sunt diferiți. Ar fi inechitabil sancționarea unui candidat electoral pentru acțiunile desfășurate de alt candidat, din alt scrutin. În plus, în cazul candidaților independenți și blocurilor electorale nu s-ar cumula aceste sancțiuni.</p>
<p>Articolul 76. Răspunderea penală</p> <p>(1) Se consideră încălcări ale prezentului cod și sînt pasibile de răspundere penală faptele prevăzute la art. 181 și 182 din Codul penal.</p>	<p>Articolul 76. Răspunderea penală</p> <p>(1) Se consideră încălcări ale prezentului cod și sînt pasibile de răspundere penală faptele prevăzute la art. 181, 181/1, 181/2, 181/3 și 182 din Codul penal.</p> <p>(2) Președinții organelor electorale și alte persoane cu funcții de răspundere sînt obligați să informeze, cel târziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele procuraturii sau organele afacerilor interne despre acțiunile ce conțin elemente constitutive ale unei infracțiuni privind organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, care le-au devenit cunoscute.</p>	

<p>Articolul 77. Răspunderea contravențională</p>	<p>Articolul 77. Răspunderea contravențională <i>Se completează cu alin. (3)</i></p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală constată ca agent constatatator și încheie procese-verbale cu privire la contravențiile prevăzute de art. 47, 48, art.48¹ alin.(1)–(4), art.48², 51 și 53 din Codul Contravențional, pe care le trimite pentru examinare în fond instanței de judecată competente. “</p> <p>(2) Contravențiile se constată și se examinează în conformitate cu prevederile Codului contravențional. Președinții organelor electorale și alte persoane ce dețin informații concludente despre comiterea unor contravenții sînt obligați să informeze, cel tîrziu a doua zi lucrătoare din momentul constatării, organele constataatoare cu privire la faptele care le-au devenit cunoscute și care conțin elemente constitutive ale unei contravenții, privind organizarea și desfășurarea alegerilor sau finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.</p> <p>(3) Comisia Electorală Centrală constată ca agent constatatator constată încheie procese-verbale cu privire la contravențiile prevăzute de art. 48, art.48¹ alin.(1)–(4), art.48², 51 și 53 din Codul Contravențional, pe care le trimite pentru examinare în fond instanței de judecată competente. “</p> <p>Propunere alternativă Promo-LEX</p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală constată ca agent constatatator și încheie procese-verbale cu privire la contravențiile prevăzute de art. 48, art.48¹ alin.(1)–(4), art.48², 51 și 53 din Codul Contravențional.”</p>	<p>Se propune simplificarea procedurii prin excluderea controlului judiciar la aplicarea sancțiunii, în cazurile în care ultima nu este contestată</p>
<p>Articolul 86¹</p>	<p>Codul se completează cu articolul 86¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 86¹. Grupurile de inițiativă pentru susținerea</p>	

	<p>candidaților independenți la funcția de deputat în Parlament</p> <p>(1) În cazul în care inițiativa de a susține un candidat la funcția de deputat în Parlament vine de la cetățeni, se constituie un grup de inițiativă pentru susținerea candidatului. Grupul de inițiativă se constituie în urma unei adunări, la care este prezent și se susține candidatul la funcția de deputat, se alege conducătorul grupului și se aprobă lista membrilor grupului de inițiativă, cu indicarea datelor de identitate ale acestora. Grupul de inițiativă poate susține doar un singur candidat la funcția de deputat. Membrii unui grup de inițiativă nu pot fi în același timp membri ai altui grup de inițiativă.</p> <p>(2) Lista membrilor grupului de inițiativă, în care este indicat conducătorul acestui grup, se depune la organul electoral, cel târziu cu 50 de zile înainte de ziua alegerilor, personal de către persoana propusă drept candidat la funcția de deputat în Parlament. În listă se indică numele și prenumele, anul nașterii și domiciliul membrilor grupului de inițiativă.</p> <p>(3) Dacă condițiile specificate la alin.(1)–(2) sînt îndeplinite, organul electoral înregistrează grupul de inițiativă și eliberează membrilor acestui grup legitimații în decursul a 3 zile de la data depunerii listei membrilor.”</p>	
<p>Articolul 94</p>	<p>Articolul 94, alineatul (2), va avea următorul cuprins:</p> <p>“(2) Pragul minim de reprezentare constituie următoarele proporții din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:</p> <p>a) pentru un partid, o organizație social-politică – 4 la sută; b) pentru un bloc electoral – 6 la sută. c) pentru un candidat independent – 1 la sută.”</p>	
<p>Articolul 95</p>	<p>Articolul 95, va avea următorul cuprins:</p>	

“Articolul 95. Numărarea mandatelor obținute de concurentul electoral-

(1) Mandatele de deputat în Parlament se distribuie numai concurenților electorali care au obținut minimul necesar de voturi pentru trecerea pragului de reprezentare stabilit la art. 94.

(2) Distribuirea mandatelor de deputat între partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale se efectuează numai după ce se stabilește numărul candidaților independenți care au acumulat cel puțin 1 la sută din voturile valabil exprimate ale alegătorilor și se scade numărul respectiv de candidați independenți din numărul total de mandate de deputat în Parlament.

(3) Numărul de voturi ce le revin candidaților independenți care au acumulat cel puțin 1 la sută din voturile valabil exprimate se scade din numărul total de voturi valabil exprimate în alegerile parlamentare respective. Numărul de voturi obținut se împarte la numărul de mandate de deputat rămase după scăderea mandatelor obținute de candidații independenți, obținându-se astfel coeficientul electoral al alegerilor parlamentare respective.

(4) Numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid, de altă organizație social-politică sau de fiecare bloc electoral care a trecut pragul de reprezentare stabilit la art. 94 se împarte la coeficientul electoral, obținându-se astfel numărul de mandate de deputat ce revin fiecărui concurent electoral. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descrescândă.

(5) Numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite se repartizează succesiv, câte unul fiecărui partid, altei organizații social-politice, fiecărui bloc electoral, începând cu concurentul

	electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate, în ordine descrescândă.”	
Articolul 96	<p>Articolul 96 se completează cu alineatul (5) cu următorul conținut:</p> <p>„(5) Deputații în Parlament, delegați de fracțiunea din care fac parte pentru a fi numiți în alte funcții de demnitate publică sunt incluși în lista candidaților supleanți ai formațiunii respective, conform ordinii în care au figurat în listele de candidați. Deputații delegați pot solicita revenirea în funcția de deputat, atunci când își pierd funcția în care au fost delegați și intervine vacanța funcției de deputat pentru fracțiunea respectivă”.</p>	
Articolul 97	<p>Articolul 97, va avea următorul cuprins:</p> <p>“Articolul 97. Confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatelor de deputat de către Curtea Constituțională</p> <p>(1) Comisia Electorală Centrală, în termen de 72 ore de la totalizarea rezultatelor alegerilor, prezintă Curții Constituționale actele menționate la art. 65 și listele deputaților aleși și candidaților supleanți.</p> <p>(2) În termen de 15 zile de la primirea actelor de la Comisia Electorală Centrală, dar nu mai devreme de soluționarea definitivă de către instanțele de judecată a contestațiilor depuse conform procedurilor stabilite de legislație, Curtea Constituțională confirmă sau infirmă, printr-un aviz, legalitatea alegerilor. Concomitent, Curtea Constituțională validează mandatele deputaților aleși și confirmă listele candidaților supleanți.</p> <p>(3) În cazul în care alegerile sunt declarate legale iar mandatele deputaților validate, Comisia Electorală Centrală eliberează legitimații deputaților aleși.”</p>	

<p>Articolul 128</p>	<p>La articolul 128, alineatul (2) va avea următorul cuprins :</p> <p>„(2) Data alegerilor noi se stabilește de către Comisia Electorală Centrală în termen de cel mult 30 de zile de la data alegerilor precedente sau a votării repetate, în care nu a fost ales Președintele Republicii Moldova, cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor, în condițiile prezentului cod”.</p>	
<p>La articolul 131</p>	<p>La articolul 131:</p> <p>La alineatul (1) sintagma 45 de zile se substituie cu 50 de zile.</p> <p>La alineatul (2) sintagma 40 de zile se substituie cu 45 de zile.</p>	
<p>Articolul 138</p>	<p>La Articolul 138, alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>“(1) Cetățeanul Republicii Moldova își poate depune candidatura în calitate de candidat independent pentru a fi ales în consiliul local dacă este susținut de 2 la sută din numărul alegătorilor din circumscripția respectivă, împărțit la numărul de mandate pentru consiliul respectiv, dar nu mai puțin de 50 de persoane, iar pentru a fi ales primar – dacă este susținut de trei la sută din numărul alegătorilor din circumscripție, dar nu mai puțin de 100 de persoane și nu mai mult de 6000 de persoane”.</p>	
<p>Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p>	<p>Articolul 181 se completează cu lit. b1), cu următorul cuprins:</p> <p>„b¹) Orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator în ziua alegerilor, avînd drept scop sau efect, lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor, reale sau percepute, de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, avere, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice, apartenență sau neapartenență la un grup, naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vîrstă, sau orice alt criteriu, dacă aceasta a fost comisă după somația organelor de drept</p>	<p>Soluție penală complementară răspunderii contravenționale - hărțuirea alegătorilor în ziua alegerilor – în caz. dacă făcătorul nu renunță la acțiunile sale după somația reprezentantului organelor de drept. Norma pedepsind faptele săvârșite exclusiv în ziua alegerilor</p>

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 750 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani.”

După articolul 181², se introduce articolul 181³ cu următorul cuprins:

Codul se completează cu 2 articole noi:

Articolul 181³. Campania și agitația electorală

Efectuarea campaniei și agitației electorale, dacă au cauzat daune în proporții mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 100 pînă la 500 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 an pînă la 3 ani.

„Articolul 181³ Discursul instigator la ură sau instigarea la discriminare în perioada electorală

Acțiunile intenționate, îndemnurile publice, inclusiv prin intermediul massmedia, scrise și electronice, precum și instigarea la discriminare în perioada electorală îndreptate spre incitarea la ură, discriminare sau dezbinare națională, teritorială, etnică, rasială sau religioasă, spre înjosirea onoarei și demnității naționale, precum și limitarea, directă sau indirectă, a drepturilor ori stabilirea de avantaje, directe sau indirecte persoanelor, în funcție de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, sex, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de orice altă natură, apartenență la majoritatea națională, la o minoritate națională sau la un grup, naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vîrstă, identitate de gen, sau orice alt criteriu

Perpetuarea în spațiul public a prejudecăților și stereotipurilor reprezintă un catalizator al tensiunilor sociale și o cauză directă a răspândirii intoleranței în mediul social. Discursul instigator la ură în perioada electorală este deosebit de nociv, întrucât poate direct compromite principiile procesului electoral într-o societate democratică. Prin urmare, se conturează expres necesitatea de a preveni și combate extinderea fenomenului de ură manifestat prin discursul instigator. Obligație ce revine statului urmare a ratificării numeroaselor tratate internaționale și regionale (CEDO, DUDO, PIDCP, PIDESC, CDPD, CEDR, CEDAW, etc.)

<p>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează</p>	<p>Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:</p> <p>Art. 52. Agitația electorală <i>se completează cu alineatul (2) și alineatul (3) după cum urmează:</i></p> <p>“(2) Efectuarea agitației electorale cu utilizarea discursului de ură și/sau instigarea la discriminare, se sancționează cu amendă de la 30 la 45 de unități convenționale aplicată persoanei fizice ori cu amendă de la 45 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau candidatului electoral.</p> <p>(3) Implicarea cultelor religioase în timpul campaniei și agitației electorale, se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice ori cu amendă de la 50 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau candidatului electoral.”</p> <p>Propunerea CEC: „Articolul 52. Agitația electorală</p> <p>(1) Efectuarea agitației electorale în ziua alegerilor sau în ziua precedentă zilei alegerilor se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</p>	<p>Rapoartele independente de monitorizare a proceselor electorale, denotă faptul că unii alegători sunt mai expuși unui mediu ostil, degradant, umilitor sau ofensator, în special în ziua votării și chiar în incinta secției de vot sau pe traseul parcurs până la aceasta. În vederea reducerii situațiilor de intimidare anumitor grupuri de alegători (de exemplu: persoanele cu deficiențe psihosociale/intelectuale, femei, minorități etnice, etc.) amendamentele includ măsuri de răspundere contravențională - hărțuirea alegătorilor în ziua alegerilor, complementat de aceiași acțiune în procedură penală, dacă făcătorul nu renunță la acțiunile sale după somația reprezentantului organelor de drept</p>
---	--	--

<p>Articolul 400. Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>(1) Contravențiile prevăzute la art.47, art.48¹ alin.(5), art.49, 50, 52, [...]</p>	<p>(2) Efectuarea agitației electorale în timpul procesiunilor și/sau slujbelor religioase, precum și în locurile/localurile unde acestea se desfășoară</p> <p>se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 60 de unități convenționale aplicată conducătorilor cultelor sau ai părților lor componente, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanelor juridice.</p> <p><u>(3) Implicarea sub orice formă a organizațiilor necomerciale, sindicale, de binefacere în campania electorală</u></p> <p><u>se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice/ persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</u></p> <p>(4) Organizarea transportării alegătorilor spre secția de votare în ziua votării în scopul de a-i determina să voteze pentru unul din candidați</p> <p>se sancționează cu amendă de la 60 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere și persoanei juridice.</p> <p>(5) Utilizarea discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul campaniei electorale și/sau în materialele de agitație electorală</p> <p>se sancționează cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale aplicată candidaților în alegeri.”;</p> <p>Propunere alternativă CRJM pe marginea proiectului CEC: Aliniatul (2) și (3) din proiectul de Lege a CEC se substituie cu</p>	<p>Propunere CRJM Observăm că alin. (3) al art. 52 din Codul</p>
---	---	---

	<p>următorul conținut:</p> <p>(2) Agitația electorală sau susținerea candidaților electorali de către organizațiile necomerciale, sindicate, reprezentanții cultelor religioase sau a părților lor componente, inclusiv în lăcașele de cult se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 60 de unități convenționale aplicată conducătorilor cultelor sau părților lor componente, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată organizațiilor necomerciale, sindicatelor sau cultelor religioase sau părților lor componente.</p> <p>Se completează cu Articolul 52¹, după cum urmează:</p> <p>„Articolul 52¹ Hărțuirea alegătorilor în ziua alegerilor</p> <p>Orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator în ziua alegerilor electorale, avînd drept scop sau efect, lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor, reale sau percepute, de rasă, culoare, origine etnică, națională sau socială, cetățenie, sex, avere, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice, apartenență sau neapartenență la un grup,</p>	<p>contravențional nu interzice expres agitația electorală, după cum este prevăzut la alin. (1) și (2), care interzic expres agitația electorală în ziua alegerilor sau în ziua precedentă zilei alegerilor și în timpul procesiunilor și/sau slujbelor religioase, precum și în locurile/localurile unde acestea se desfășoară. Alin. (3) al art. 52 din Codul contravențional interzice ”implicarea sub orice formă a organizațiilor necomerciale, sindicale, de binefacere în campania electorală”. Termenul de ”implicare” poate fi interpretat foarte larg – implicarea poate fi considerată și monitorizarea alegerilor, și apeluri publice etc., forme de implicare care sunt necesare și permise de legislația națională și de standardele internaționale în materie de libertatea de exprimare și asociere. ”Implicarea” poate fi interpretată tendențios pentru a descuraja monitorizarea alegerilor, exprimarea publică privind anumite nereguli depistate pe parcursul campaniei electorale, etc.</p> <p>Constatarea contravenției „hărțuirea alegătorilor în ziua alegerilor”, fiind dată în competența poliției, reieșind din necesitatea imediat de a curma fapta sau de a iniția, după caz, procedura penală</p>
--	---	--

	<p>naștere sau descendență, dizabilitate, sănătate, vîrstă, sau orice alt criteriu, dacă fapta nu reprezintă infracțiune.</p> <p>se sancționează cu amendă de la 150 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 25 pînă la 70 de ore, sau cu arest contravențional de pînă la 15 zile, cu amendă de la 350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 6 luni la un an.”</p> <p>La articolul 400, aliniatul (1), după sintagma „(1) Contravențiile prevăzute la art.47, art.481 alin.(5), art.49, 50, 52,” se completează cu următorul cuprins:</p> <p>„52¹,”</p>	
<p>Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. Nr. 225 din 30 mai 2003, (republicat în Monitorul Oficial, 03-08-2018, Nr. 285-294 art. 436)</p> <p>Articolul 308¹¹</p> <p>(2) La instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanța de judecată, obligatoriu, se pronunță cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întrunește unul sau mai multe din următoarele criterii:</p> <p>a) persoana înțelege informațiile</p>	<p>Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. Nr. 225 din 30 mai 2003, (republicat în Monitorul Oficial, 03-08-2018, Nr. 285-294 art. 436), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează</p> <p>Articolul 308¹¹ aliniatul (2) și (3) se abrogă:</p> <p>„(2) La instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanța de judecată, obligatoriu, se pronunță cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întrunește unul sau mai multe din următoarele criterii:</p> <p>a) persoana înțelege informațiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia;</p> <p>b) persoana apreciază implicațiile acestor informații</p>	<p>Prevederea în cauză, nejustificat și disproporțional impune restricția de a vota persoanelor plasate sub ocrotire judiciară/ Această limitare urmează a fi abrogată ca contrară Articolul 29 din Convenției pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități - Statele Părți vor garanta persoanelor cu dizabilități drepturi politice și posibilitatea de a beneficia de acestea, în condiții de egalitate cu alții, și se angajează: (a) Să se asigure că persoanele cu dizabilități [conform art. 1 inclusiv dizabilități mentale sau intelectuale] pot participa efectiv și deplin la viața politică și publică, în condiții de egalitate cu ceilalți, în mod direct sau prin reprezentanți liber aleși, precum și dreptul și oportunitatea de a vota și de a fi alese), dar și</p>

<p>relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia;</p> <p>b) persoana apreciază implicațiile acestor informații pentru propria ei situație;</p> <p>c) persoana are capacitatea de a compara opțiunile disponibile;</p> <p>d) persoana poate alege opțiunea dorită.</p> <p>(3) Hotărîrea definitivă a instanței de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot, precum și hotărîrea definitivă de ridicare a interdicției de a vota se aduc la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.</p>	<p>pentru propria ei situație;</p> <p>c) persoana are capacitatea de a compara opțiunile disponibile;</p> <p>d) persoana poate alege opțiunea dorită.</p> <p>(3) Hotărîrea definitivă a instanței de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot, precum și hotărîrea definitivă de ridicare a interdicției de a vota se aduc la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.”</p>	<p>prin prisma Legii nr. 60 cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități din 30.03.2012, care de fapt transpune la nivel național garanțiile oferite de CDPD care în baza art. 7 recunoaște acest drept tuturor persoanelor cu dizabilități, fără a face diferențieri bazate pe forma de dizabilitate.</p> <p>Observațiile comisarului european pentru Drepturile Omului, la fel reiterează:</p> <p>„- în ceea ce privește persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale, articolul 3 din Protocolul 1 al Convenției (CEDO) ar trebui interpretat în lumina articolului 29 din CRPD și a altor standarde internaționale care prevăd că dreptul la vot al persoanelor cu dizabilități ar trebui să fie respectat fără excepție ;</p> <p>- practica de a priva persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale de dreptul lor de a vota pe baza unei decizii judiciare nu poate fi considerată a fi compatibilă cu un scop legitim într-o democrație modernă și constituie discriminare. Are efecte negative grave asupra persoanelor în cauză, asupra societății și asupra democrației, prin interferarea cu libera exprimare a opiniei oamenilor;</p> <p>- statelor ar trebui să li se reamintească obligațiile lor pozitive de a se asigura că persoanele cu</p>
---	---	--

		<p>dizabilități, inclusiv persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale, își pot exercita efectiv dreptul de a vota, prin măsuri generale referitoare la accesibilitatea procedurilor electorale, acomodare rezonabilă și furnizarea de suport individual acolo unde este necesar.”</p>
<p>Legea nr. 39/1994 despre statutul deputatului în Parlament,</p> <p>Art. 2.</p> <p>(12) În caz de vacanță a mandatului de deputat ales în circumscripția uninominală, la sesizarea Parlamentului sau din oficiu, Comisia Electorală Centrală organizează alegeri noi în condițiile legii.</p> <p>(13) Deputatul ales în urma alegerilor noi intră în exercițiul mandatului după validarea acestuia de către Curtea Constituțională și își exercită funcțiile pe durata mandatului Parlamentului.</p>	<p><i>se modifică alineatele (12) și (13), care vor avea următorul cuprins:</i></p> <p>„ (12) Mandatul de deputat a Parlamentului de legislatura a X-a, ales în circumscripția uninominală, dar rămas vacant pe parcursul acestei legislaturi, se alocă următorului candidat de pe lista aceluiași partid politic sau blocul electoral. Dacă partidul politic sau blocul electoral nu are candidați supleanți, mandatele de deputat se redistribuie celorlalte partide sau blocuri electorale în modul stabilit la art.96 alin.(5) Cod Electoral, fiind luate în calcul doar voturile obținute în circumscripția națională.</p> <p>Mandatul deputatului independent a Parlamentului de legislatura a X-a rămas vacant pe parcursul acestei legislaturi, se alocă în modul stabilit la art.96 alin.(5) Cod Electoral, fiind luate în calcul doar voturile obținute în circumscripția națională. ”</p> <p>„(13) Deputatul căruia i-a fost distribuit mandatul în temeiul alineat (12) intră în exercițiul mandatului după validarea acestuia de către Curtea Constituțională și își exercită funcțiile pe durata mandatului Parlamentului de Legislatura a X-a.”</p>	
<p>Legea nr.136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern</p>	<p><i>se completează cu alineatul (3), care va avea următorul conținut:</i></p> <p>“ (3) Guvernul nu-și poate angaja răspunderea în fața</p>	

Articolul 43	Parlamentului după expirarea mandatului acestuia”.	
<p>Legea nr. 294/2007 privind partidele politice</p> <p>Art. 8, alineatul (1), litera d, Actul de constituire însoțit de lista membrilor partidului politic, al căror număr nu poate fi mai mic de patru mii, actele de constituire ale organizațiilor teritoriale ale partidului, lista delegaților participanți la congresul de constituire. La momentul constituirii partidului, membrii acestuia trebuie să fie domiciliați în cel puțin jumătate din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea din Republica Moldova, dar nu mai puțin de 120 de membri în fiecare din unitățile administrativ-teritoriale menționate. Lista membrilor partidului, întocmită în baza cererilor de aderare la partid, va cuprinde: numele, prenumele, sexul, data nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate și semnătura membrului”</p>	<p>Art. 8, alineatul (1), litera d, va avea următorul cuprins:</p> <p>“d) Actul de constituire însoțit de lista membrilor partidului politic, al căror număr nu poate fi mai mic de 700, actele de constituire ale organizațiilor teritoriale ale partidului, lista delegaților participanți la congresul de constituire. Lista membrilor partidului, întocmită în baza cererilor de aderare la partid, va cuprinde: numele, prenumele, sexul, data nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate și semnătura membrului.”</p>	
<p>Legea 294</p> <p>Art. 27, alineatul (1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Regulamentul</p>	<p>Art. 27, alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) “Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Regulamentul privind finanțarea partidelor politice, inclusiv metodologia de calcul, este</p>	

privind finanțarea partidelor politice, inclusiv metodologia de calcul, este aprobat de către Comisia Electorală Centrală. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:

aprobat de către Comisia Electorală Centrală. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind minim 0,1 %, dar nu mai mult de 0,2%, (conform performanțelor obținute în cadrul scrutinelor naționale și locale) din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:”

Propunere alternativă Promo-LEX

(1) “Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale. Regulamentul privind finanțarea partidelor politice, inclusiv metodologia de calcul, este aprobat de către Comisia Electorală Centrală. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind 0,2%, (conform performanțelor obținute în cadrul scrutinelor naționale și locale) din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează:”

Propunere alternativă Promo-LEX

Revenirea **la 0,2 % din veniturile bugetului de stat.**

Liniile directorii ale OSCE/BIDDO și Comisiei de la Veneția privind Reglementarea Partidelor Politice recomandă echilibrarea surselor private și a celor publice accesibile partidelor politice, astfel legislația ar trebui să fie prietenoasă finanțării publice a acestora astfel încât să încurajeze partidele să-și consolideze structurile de partid. Mai mult, studiile și rapoartele de monitorizare ale Promo-LEX pe acest domeniu au demonstrat până în anul 2019, existența unui așa-zis echilibru dintre sursele financiare private și cele publice, co-raportul dintre finanțarea publică și cea privată fiind: în anul 2016 de 39% la 61% , în anul 2017 de 31% la 69%, în anul 2018 de 37% la 63% și în anul 2019 de 39% la 61%, în contextul în care cota procentuală din veniturile bugetului de stat era de 0,2%. Dacă va rămâne 0,1%, atunci va dispărea acest echilibru, partidele politice fiind nevoite să găsească surse private de finanțare.

<p>Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr.2584 din 20 august 2019, pentru aprobarea REGULAMENTULUI privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale</p> <p>Punctul 48:</p> <p>„[...] Nu mai târziu decât cu 7 zile înainte de ziua alegerilor, concurentul electoral care a înregistrat lista de candidați pentru funcția de consilier al consiliului local poate solicita efectuarea modificărilor în listele respective doar în limita numărului de candidați înregistrați cu 30 de zile pînă la data alegerilor, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - înlocuirea unui candidat din lista înregistrată, prin retragerea acestuia și desemnarea unui alt candidat; - schimbarea locului de ordine sau excluderea candidatului din lista înregistrată; - retragerea listei de candidați.” 	<p>La punctual 48, se modifică sintagma 7 zile cu următorul cuprins:</p> <p>„14 zile”</p> <p>La finele punctului 48, se completează cu următorul cuprins:</p> <p>„Comisia Electorală Centrală va asigura informarea imediată a candidatului / candidaților vizați despre modificările operate, dar nu mai târziu de 24 de ore.</p>	<p>Modificare necesară pentru a reduce situațiile de excludere a candidaților cu necesități speciale, circumstanțe de fapt constatate în procesul de monitorizare a alegerilor de către membrii Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și corecte:</p> <p>În contextul alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, Misiunea de observare a alegerilor din perspectiva persoanelor cu dizabilități a identificat tendințe de marginalizare a candidaților persoane cu dizabilități prin poziționarea acestora pe locuri neeligibile. În Ceadîr-Lunga, o persoană cu dizabilități a fost plasată inițial de PSRM pe un loc eligibil. Ulterior concurentul electoral a modificat lista inițială, plasând-o după locul 20. În orașul Glodeni, o persoană cu dizabilități după ce a fost plasată pe ultimul loc din listă de blocul ACUM, nu a fost de acord cu poziționare și s-a retras din cursă.</p> <p>https://www.eef.md/media/files/files/raport-iii - incluziune-persoane-cu-dizabilitati-web_2874118.pdf</p>
<p>HOTĂRÎREA COMISIEI ELECTORALĂ CENTRALĂ Nr. 1731 din 03-07-2018 pentru aprobarea Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova</p> <p>Punctul 68</p>	<p>La punctul 68, se exclude:</p>	

<p>Cel târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor concurenții electorali înregistrați în circumscripția națională au dreptul să solicite, prin prezentarea unei decizii a formațiunii politice care a înaintat lista de candidați, următoarele modificări:</p> <ul style="list-style-type: none">- modificarea listei de candidați la funcția de deputat (înlocuirea unui candidat din lista înregistrată prin retragerea acestuia și desemnarea unui alt candidat; schimbarea locului de ordine sau excluderea candidatului din lista înregistrată);- completarea listei de candidați în limita prevăzută de art. 84 alin. (2) din Codul electoral;- retragerea întregii liste de candidați. <p>Până la 14 zile înainte de ziua alegerilor, concurenții electorali au dreptul să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume. În perioada dintre 14 și 7 zile înainte de ziua alegerilor se admite numai schimbarea numărului de ordine al candidaților în listă sau excluderea acestora.</p>	<p>„În perioada dintre 14 și 7 zile înainte de ziua alegerilor se admite numai schimbarea numărului de ordine al candidaților în listă sau excluderea acestora.”</p>	
--	---	--